

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

Art. 1008

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2021/2022

W

Biuletyn Informacyjny

NUMERZE

- 2 Z obrad Senatu PUM**
- 3 Inauguracja Roku Akademickiego 2021/2022**
  - Przemówienie rektora Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego podczas inauguracji roku akademickiego 2021/2022
- 10 Promocja doktorów i doktorów habilitowanych**
- 12 Nominacje profesorskie**
  - Prof. dr hab. n. med. i n. zdr. Katarzyna Janda-Milczarek
  - Prof. dr hab. n. med. i n. zdr. Katarzyna Grocholewicz
  - Prof. dr hab. n. med. i n. zdr. Anna Jurczak
  - Prof. dr hab. n. med. i n. zdr. Katarzyna Kotfis
- 19 Dr hab. Andrzej Ossowski laureatem Zachodniopomorskiego Nobla**
- 21 Porozumienie z Agencją Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji**
- 22 Międzywydziałowe Centrum Dydaktyki nr 3 oddane do użytku**
- 24 Konferencje, zjazdy, szkolenia**
  - II Międzynarodowa Konferencja – Nowe trendy w okulistyce praktycznej
  - XXIII Bałtyckie Dni Kardiologii – Międzynarodowa Konferencja Echokardiograficzna
  - Pacjent po pandemii – Jak COVID-19 zmienił naszą zawodową rzeczywistość?
- 31 Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych**
- 32 Uroczystość czepkowania absolwentów kierunku pielęgniarstwo**
- 34 Uroczystość czepkowania absolwentów kierunku położnictwo**
- 35 Rekrutacja na rok akademicki 2021/2022**
- 37 Aplikacja edukacyjna dla studentów farmacji już dostępna**
- 37 Taniec na zdrowie**
- 40 Serwis informacyjny Biblioteki PUM**
- 41 Repozytorium Polskiej Platformy Medycznej PUM**
- 43 Mitologiczne korzenie cięcia cesarskiego**
- 46 Opowieści lekarskie – Krytyczna analiza muzykoterapii**
- 48 Wspomnienia**
  - Prof. dr hab. n. med. Irena Karłowska
  - Dr n. przyr. Barbara Millo
  - Danuta Kalkof
- 51 Oferta Wydawnictwa PUM**
- 51 Z życia studentów**
  - Wyjazd w Karkonosze
  - Akcja Krwiodawstwa

Biuletyn Informacyjny – Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie. Wydawany za zgodą Rektora PUM
Redakcja: Dagmara Budek – redaktor naczelny, Kinga Brandys, Bogusława Romaniak, Jacek Rudnicki, Sławomir Szymański
Nakład 450 egz. Adres Redakcji: Biblioteka Główna PUM, al. Powstańców Wlkp. 20, 70-110 Szczecin, tel. 91 441 45 00,
e-mail: biblioteka@pum.edu.pl

Skład: Eliza Świtalska. Druk: printgroup.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i redagowania otrzymanych tekstów

Z OBRAD SENATU PUM

Na posiedzeniu Senatu w dniu 22 września 2021 r. podjęto uchwały w sprawach:

- zmiany Uchwały nr 122/2019 w sprawie powołania Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Medyczne;
- powołania Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Medyczne;
- powołania Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Farmaceutyczne;
- powołania Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Zdrowiu;
- zmiany Uchwały nr 75/2020 w sprawie Regulaminu Senackiej Komisji ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą;
- zmiany Uchwały nr 56/2020 w sprawie powołania Senackiej Komisji ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą;
- zmiany Uchwały nr 26/2021 w sprawie Regulaminu Senackiej Komisji ds. Rozwoju;
- zmiany Uchwały nr 57/2020 w sprawie powołania Senackiej Komisji ds. Rozwoju;
- zmiany Uchwały nr 58/2020 w sprawie powołania Senackiej Komisji ds. Szpitali Klinicznych;
- zmiany Uchwały nr 110/2019 w sprawie sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie.

Na posiedzeniu Senatu w dniu 27 października 2021 r. podjęto uchwały w sprawach:

- zmiany Uchwały nr 55/2020 w sprawie powołania Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Spraw Studenckich;
- uchylenia Uchwały nr 46/2020 w sprawie warunków pobierania opłat za usługi edukacyjne;
- utworzenia studiów podyplomowych pn. „Analiza danych i zarządzanie badaniami klinicznymi”;
- zmiany Statutu Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego PUM w Szczecinie;
- wyrażenia zgody na wydzierżawienie majątku nieruchomego.

Na posiedzeniu Senatu w dniu 15 grudnia 2021 r. podjęto uchwały w sprawach:

- zamiaru zaciągnięcia kredytu przez Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie;

- wyrażenia zgody na obciążenie nieruchomości;
- zmiany Statutu Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego PUM w Szczecinie;
- zmiany Statutu Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 2 PUM w Szczecinie;
- zmiany planu finansowego Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego PUM w Szczecinie na 2021 rok;
- zmiany planu finansowo-inwestycyjnego Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 2 PUM w Szczecinie na 2021 rok;
- wyrażenia zgody na oddanie do odpłatnego używania majątku nieruchomego;
- zaciągnięcia zobowiązania w związku z realizacją przez Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 1 im. prof. T. Sokołowskiego PUM w Szczecinie zadania pn. „Termomodernizacja budynków SPSK-1 PUM w Policach przy ul. Siedleckiej”.

ZMIANY W STRUKTURZE ORGANIZACYJNEJ JEDNOSTEK NAUKOWO-DYDAKTYCZNYCH PUM W SZCZECINIE

Zarządzeniem nr 90/2021 r. Rektora PUM z dnia 27 lipca 2021 r.

- przeniesiono Samodzielną Pracownię Informatyki Medycznej i Badań Jakości Kształcenia z Wydziału Farmacji, Biotechnologii Medycznej i Medycyny Laboratoryjnej na Wydział Medycyny i Stomatologii;
- włączono Samodzielną Pracownię Informatyki Medycznej i Badań Jakości Kształcenia w strukturę Katedry Biochemii i Chemii Medycznej.

Zarządzeniem nr 95/2021 r. Rektora PUM z dnia 25 sierpnia 2021 r. przekształcono Klinikę Chirurgii Szczękowo-Twarzowej w Oddział Kliniczny Chirurgii Szczękowo-Twarzowej.

Zarządzeniem nr 96/2021 r. Rektora PUM z dnia 25 sierpnia 2021 r. przekształcono Klinikę Chirurgii Dziecięcej, Onkologicznej, Urologii i Chirurgii Ręki w Oddział Kliniczny Chirurgii Dziecięcej, Onkologicznej, Urologii i Chirurgii Ręki.

Zarządzeniem nr 99/2021 r. Rektora PUM z dnia 25 sierpnia 2021 r.:

- zmieniono nazwę Katedry i Zakładu Anatomii Prawidłowej i Klinicznej na Katedrę i Zakład Anatomii Prawidłowej;
- na Wydziale Farmacji, Biotechnologii Medycznej i Medycyny Laboratoryjnej utworzono Zakład Anatomii Funkcjonalnej i Klinicznej.

Zarządzeniem nr 132/2021 r. Rektora PUM z dnia 20 października 2021 r. zmieniono nazwę Samodzielnej Pracowni Informatyki Medycznej i Badań Jakości Kształcenia na Samodzielną Pracownię Biostatystyki.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2022 r.

DB

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2021/2022

Inauguracja roku akademickiego 2021/2022, która odbyła się 4 października 2021 r. w auli Rektoratu, była już drugą uroczystością przebiegającą w czasie pandemii COVID-19 z ograniczeniami wynikającymi z wytycznych sanitarnych.

Zgodnie z tradycją orszak złożony z rektora, prorektorów, dziekanów, prodziekanów i członków Senatu wkroczył do auli przy ul. Rybackiej, rozpoczynając uroczystość, którą poprowadziła dr hab. Aneta Cymbaluk-Płoska, prorektor ds. dydaktyki. Uczestniczyli w niej zaproszeni goście: minister zdrowia dr Adam Niedzielski, minister edukacji i nauki prof. Przemysław Czarnek, posłowie RP: Leszek Dobrzyński, Czesław Hoc, Michał Jach, Grzegorz Napieralski; europoseł Bartosz Arłukowicz, prezes Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji dr Roman Topór-Mądry, prezes Agencji Badań Medycznych dr hab. Radosław Sierpiński, dyrektor

Centralnego Szpitala Klinicznego MSWiA prof. Waldemar Wierzbę; wojewoda zachodniopomorski Zbigniew Bogucki, wicewojewoda zachodniopomorska Tomasz Wójcik, przewodnicząca Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego dr Maria Ilnicka-Mądry, przewodnicząca Rady Miasta Szczecina Renata Łażewska; biskup pomocniczy Kurii Metropolitalnej Szczecińsko-Kamieńskiej ks. prof. Henryk Wejman; rektorzy szczecińskich uczelni: dr hab. inż. prof. AM kpt. ż.w. Wojciech Ślącza, rektor Akademii Morskiej w Szczecinie; dr Mikołaj Iwański, prorektor ds. naukowo-artystycznych Akademii Sztuki w Szczecinie; ks. dr Krzysztof Łuszczek, rektor Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego; prof. dr hab. Andrzej Skrendo, prorektor ds. nauki Uniwersytetu Szczecińskiego; prof. dr hab. inż. Jacek Przepiórski, prorektor ds. nauki Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

Wśród gości byli również m.in. konsulowie honorowi, przedstawiciele samorządu lekarskiego i pielęgniarskiego, dyrektorzy szpitali, instytucji związanych z ochroną zdrowia oraz szczecińskich liceów.

Przemówienie inauguracyjne wygłosił prof. Bogusław Machaliński, rektor PUM (tekst na str. 5), który z rąk ministra edukacji odebrał dyplom uznania.

Po wystąpieniu rektora głos zabierali kolejno minister zdrowia Adam Niedzielski, minister nauki i edukacji prof. Przemysław Czarnek oraz biskup prof. Henryk Wejman.

List od prezydenta RP Andrzeja Dudy i premiera Mateusza Morawieckiego odczytał wojewoda Zbigniew Bogucki.

Na ręce rektora PUM nadesłano listy gratulacyjne od wielu osobistości: prof. Gertrudy Uścińskiej, prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; prof. Piotra Czauderny, przewodniczącego Rady Ochrony Zdrowia przy Prezydencie RP; Dariusza Wieczorka, posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej; prof. Bogusława Liberadzkiego, posła do Parlamentu Europejskiego; dr Grażyny Żebrowskiej, dyrektor Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, i Olgierda Geblewicza, marszałka województwa zachodniopomorskiego, za które podziękowała prorektor ds. dydaktyki.

Najważniejszym punktem uroczystości była immatrykulacja i ślubowanie studentów pierwszych lat wszystkich kierunków uczelni. W ich imieniu złożyli je studenci, którzy zdobyli najwyższe miejsca na listach rankingowych. Ślubowano jak co roku w dwóch językach - polskim i angielskim.

Rok akademicki zainaugurowali uroczystą immatrykulacją i ślubowaniem także doktoranci Szkoły Doktorskiej.

Tę część uroczystości zakończyła pieśń „Gaude Mater Polonia” w wykonaniu Chóru PUM oraz wystąpienia przedstawicieli immatrykulowanych studentów.

Inauguracji roku akademickiego towarzyszą zawsze odznaczenia i nagrody. Piętnastu zasłużonych pracowników i wykładowców Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie zostało uhonorowanych medalami i odznaczeniami.

Na mocy postanowienia prezydenta RP Andrzeja Dudy odznaczeni zostali:

- za osiągnięcia w dziedzinie nauk medycznych: prof. dr hab. Anna Jurczak – Złotym Krzyżem Zasługi, dr hab. Edyta Paczkowska – Srebrnym Krzyżem Zasługi;
- za wzorowe wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej: prof. dr hab. Tomasz Urasiński, prof. dr hab. Elżbieta Grochans, i dr n. med. Małgorzata Stańczyk-Dunaj – Medalem Złotym Za Długoletnią Służbę.

Medale wręczał minister zdrowia Adam Niedzielski.

Odznaką honorową „Za zasługi dla ochrony zdrowia” przyznaną przez ministra zdrowia za szczególne zasługi dla ochrony zdrowia otrzymali: prof. dr hab. Cezary Cybulski, dr hab. Iwona Rotter, prof. PUM, oraz dr hab. Andrzej Ossowski. Odznaki wręczył minister Adam Niedzielski.

Medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania minister edukacji i nauki przyznał: dr hab. Karolinie Skoniecznej-Żydeckiej oraz prof. dr. hab. Jackowi Różańskiemu. Medale wręczył minister Przemysław Czarnek.

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego nadał Złotą Odznakę Honorową Gryfa Zachodniopomorskiego – dr. hab. Jarosławowi Gorącemu oraz Srebrną Odznakę Honorową Gryfa Zachodniopomorskiego – prof. dr hab. Annie Machalińskiej.

Honorowe medale „Za zasługi dla Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie” Senat PUM przyznał w dowód uznania zasług i zaangażowania w rozwój uczelni: prof. dr hab. Annie Lubkowskiej, dr. hab. Andrzejowi Ossowskiemu oraz mgr. Janowi Jelcowi.

Wręczono także nagrodę specjalną – Złoty OTIS 2021 – przyznaną przez Kapitułę Nagrody Zaufania Złoty OTIS w uznaniu osiągnięć na rzecz organizacji leczenia chorób rzadkich w Polsce. Otrzymał ją prof. dr hab. Mieczysław Walczak.

Dwudziestu studentów PUM odebrało stypendia marszałka województwa zachodniopomorskiego przyznane w ramach IV edycji konkursu dla szczególnie uzdolnionej młodzieży rozpoczynającej naukę na uczelniach wyższych województwa zachodniopomorskiego. Wręczała je dr Maria Ilnicka-Mądry. Nagrodzeni studenci to: Jędrzej Kujawiak, Dominika Jurczyk, Michał Staszak, Aleksandra Stelmaszczuk, Martyna Lorek, Julia Łubniewska, Alicja Szczygieł, Michał Rosik, Borys Szulc, Weronika Głowacka, Aleksandra Baranowska, Zuzanna Rogowska, Monika Koźlakiewicz, Maja Marciniak, Jan Klincewicz, Alicja Nowak, Paulina Furlepa, Jędrzej Smoczyk, Katarzyna Serementa, Martyna Marciszewska.

Tegorocznymi laureatami stypendiów ufundowanych przez dr. inż. Janusza Lewgowda, zostali: Bartosz Szostak – średnia 4,88; Jakub Rosik (nieobecny) – średnia 4,86; Anna Gorący – średnia 4,77. Stypendia są nagrodą dla najlepszych absolwentów za pracowitość i umiejętność doskonałego wykorzystania zdolności. Otrzymuje je co roku troje studentów, którzy ukończyli studia na kierunku lekarskim z najwyższą średnią ocen, liczoną za cały okres studiów.

Stypendia otrzymały jeszcze dwie najlepsze studentki kierunku kosmetologia Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM – Anna Pietrzyk (nieobecna) i Daria Mamrocha.

Fundatorem stypendiów jest firma Sara Cosmetics współpracująca z PUM w ramach prac badawczo-rozwojowych w obszarze kosmetologii.

Zainaugurowana została działalność Centrum Wsparcia Badań Klinicznych na PUM przez prezesa Agencji Badań Medycznych dr. hab. Radosława Sierpińskiego, który uroczyście odsłonił czek z kwotą dotacji dla uczelni.

Wykład inauguracyjny „Urologia XXI wieku – od tradycji do nowoczesności”, który wygłosił prof. Marcin Słojewski, był przedostatnim punktem inau-

guracji roku akademickiego. Zakończył ją Chór PUM wykonaniem „Gaudeamus igitur” pod kierownictwem prof. Ryszarda Handke.

(red.)

Zdjęcia Foto Everest

PRZEMÓWIENIE REKTORA POMORSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO PODCZAS INAUGURACJI ROKU AKADEMICKIEGO 2021/2022

Szanowni Panowie Ministrowie,
Wszyscy Dostojni Goście,
Szanowni Państwo, Drodzy Studenci,

Inaugurujemy dzisiaj rok akademicki 2021/2022 na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie, który jest nowym etapem w życiu dla niemal 1500 studentów pierwszego roku. Dla pozostałych będzie on kontynuacją wymagającej ścieżki edukacji na kierunkach medycznych. Znacząca liczba naszych studentów to młodzi ludzie spoza naszego kraju, którzy dokonując ważnego wyboru, uznali

nasz uniwersytet z ponad 70-letnią historią za godny zaufania. Szacunek wobec tej tradycji nas uszlachetnia, nieustannie czerpiemy z dokonań przeszłości, ale nade wszystko wybiegamy myślą do kreatywnego rozwoju naszego potencjału w przewidywalnej przyszłości. W doświadczeniu naszego powołania i naszej misji nie ma nic bardziej pięknego i szlachetnego niż ratowanie życia człowieka. Jest to najcenniejsze zadanie, którego filarami są permanentna dbałość o własną wiedzę, kompetencje i umiejętności oraz służba choremu człowiekowi z oddaniem, poświęceniem i altruizmem. Niech zatem droga przygotowywa-

nia powierzonych naszej opiece młodych ludzi będzie preludium do sprawowania w przyszłości opieki nad chorym człowiekiem, z honorem, dumą, poczuciem misji i prawdziwego powołania.

Nowy rok akademicki inaugurujemy w gronie 1123 pracowników, spośród których 687 osób należy do grupy nauczycieli akademickich, a 99 osób ma tytuł naukowy profesora. Od października 2020 r. do września 2021 r. na emeryturę przeszło 39 osób, w tym wielu nauczycieli akademickich i ośmioro profesorów.

Społeczność uniwersytecka zawdzięcza wiele tym, którzy swą działalnością zawodową i charakterem budowali renomę naszego uniwersytetu.

Z radością i wyrazami uznania pragnę Państwa poinformować, że w ubiegłym roku akademickim nominacje profesorskie otrzymało czworo pracowników naszej uczelni. Swoje serdeczne gratulacje kieruję do pań profesor: Katarzyny Jandy-Milczarek, Katarzyny Grocholewicz, Anny Jurczak oraz pana profesora Janusza Menkiszaka.

Stopnie naukowe doktora habilitowanego Wysockie Rady naszej uczelni nadały siedmiorgu koleżankom i kolegom, natomiast stopnie naukowe doktora uzyskało 87 osób. Serdecznie wszystkim Państwu gratuluję i życzę dalszych, równie znamienitych sukcesów w pracy zawodowej i rozwoju naukowym.

Wspominając pracowników naszej uczelni, chcę także przywołać pamięć o osobach, które z głębokim smutkiem żegnaliśmy w ubiegłym roku akademickim – naszych dydaktyków, naukowców, mentorów i przyjaciół. Byli to: prof. Cezary Fryze, dr Marek

Umiński, prof. Janusz Fydryk, prof. Stanisław Stanosz, dr Ewa Kemicer-Chmielewska, dr Zdzisław Bogusław Czajkowski, prof. Irena Karłowska.

Drodzy Państwo, uczcijmy, proszę, pamięć osób, które wciąż pozostają w naszych wspomnieniach i w historii naszego uniwersytetu, chwilą ciszy.

Bardzo dziękuję!

Dokonując syntezy wybranych obszarów naszej działalności, chciałbym zwrócić Państwa uwagę na realizację kluczowych dla nas inwestycji, rozbudowę szpitali uniwersyteckich, by następnie przejść do podkreślenia znaczących projektów i osobowych wyróżnień, które wpisują się w realizowaną przez PUM misję, aby służyć i wspierać rozwój kadr medycznych i studentów.

RANKINGI

W działalności naszego uniwersytetu ostatnie lata wyróżniają się szczególnymi awansami w ogólnopolskich rankingach szkół wyższych. W dorocznym zestawieniu Perspektyw cieszyliśmy się 10. pozycją w 2020 r. – było to najwyższe dotychczas miejsce w historii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. Aktualnie PUM zajmuje wciąż dobrą 13. pozycję wśród najlepszych uczelni. Przypomnę, że w roku 2016 drogę rozpoczynaliśmy od pozycji 32. Pod względem efektywności naukowej nasza uczelnia w 202 r. objęła natomiast zaszczytne pierwsze miejsce. Jesteśmy z tego wyjątkowo dumni, gdyż jednym z najważniejszych zadań uniwersytetu jest prowadzenie badań naukowych, stanowiących swoiste koło zamachowe rozwoju kraju, a w obszarze medycyny optymalizacja metod diagnozy i leczenia pacjentów. Zajęcie pierwszego miejsca w tym roku, w ogólnopolskim rankingu Perspektyw w efektywności naukowej – spośród wszystkich uczelni w kraju – to bardzo duże osiągnięcie. Pragnę wyrazić podziękowanie naszej kadrze naukowej za tak wyteżoną i efektywną pracę na rzecz nauki polskiej. Jako jedna z trzech wyróżniających się polskich uczelni, zostaliśmy nominowani do Elsevier Research Impact Leaders Award – prestiżowej nagrody w kategorii Medical Sciences. Elsevier wyróżnia uczelnie, których publikacje mają największy wpływ na międzynarodową postrzegalność (visibility) polskiej nauki, doceniając wagę nieprzerwanego wzrostu liczby publikacji w prestiżowych czasopiśmie naukowych, we współdziałaniu zagranicznych

autorów, oraz cytowalność w danej dyscyplinie. Dostrzegamy także ożywienie poziomu zdawalności LEK i LDEK, stanowiące wynik działań na rzecz wzmocnienia infrastrukturalnego jednostek PUM, podejmowanych przez nas zmian organizacyjnych w zakresie dydaktyki, jak i rozwoju kadry uniwersyteckiej. Aktualnie w sesji jesiennej 2021 r. lekarze, którzy ukończyli studia w ostatnich dwóch latach, zajęli trzecie miejsce w rankingu, natomiast lekarze dentyści, którzy przystępowali do LDEK/LDEP pierwszy raz, plasują się na drugim miejscu w kraju. Cieszymy się rozwojem i wzmocnieniem oferty edukacyjnej na naszych trzech wydziałach, licznymi studiami podyplomowymi, także kształceniem farmaceutów, które jest naszą odpowiedzialnością na ważne zapotrzebowanie regionu. Inaugurujemy obecnie czwarty rok farmacji, która jest dla nas jednym ze strategicznych kierunków nauczania. Polem do działania, a zarazem ambitnym wyzwaniem jest poprawa warunków studiowania, gdyż wciąż figurujemy na odległych miejscach w rankingu w tej kategorii.

Spoglądając na tę kwestię z pewnego dystansu, ponosimy konsekwencje wieloletniego niedoinwestowania. Jednak od pięciu lat realnie zmieniamy warunki kształcenia naszych studentów, konsekwentnie podejmujemy starania i wysiłki, by sytuacja uległa korzystnym zmianom. Newralgicznym rezultatem tych działań jest m.in. utworzenie Centrum Symulacji Medycznych (CSM), a także Centrum Egzaminów Testowych (CET). Wspomniane CSM jest jednym z najnowocześniejszych obiektów w kraju. Zauważalnym owocem powstałego Centrum Egzaminów Testowych oraz skoordynowanych działań organizacyjnych jest rzeczony zajmowanie przez naszych absolwentów wysokich miejsc w zdawalności egzaminów końcowych w paru ostatnich sezonach.

INWESTYCJE

Pragnę skierować uwagę na stan zaawansowania inwestycji w ramach wieloletniego programu o wartości niemal 600 mln zł. Jej rezultatem będzie wzbogacenie naszej Alma Mater o nowoczesne Collegium Pharmaceuticum, Centrum Medycyny Translacyjnej, Uniwersyteckie Centrum Onkologii i Ponadregionalne Centrum Chirurgii Nowotworów Głowy i Szyi oraz dodatkowe zaplecze kliniczne. Wykonano już projekt budowlany obiektu kliniczno-dydaktyczno-badawczego, trwają także starania na rzecz uzyskania stosownego pozwolenia na budowę. Zgodnie z planem, w nadchodzącym roku czeka nas wyłonienie wyko-

nawcy oraz realizacja robót budowlanych. Wkrótce nastąpi otwarcie Centralnej Sterylizatorni SPSK-1, której działalność poprawi warunki pracy w szpitalu. Trwająca rozbudowa przyklinicznych poradni specjalistycznych dla dorosłych i dzieci zakończy się w nadchodzącym roku. W całokształcie to ogromne przedsięwzięcie nie byłoby możliwe bez wsparcia Ministerstwa Zdrowia, za co raz jeszcze szczególnie dzisiaj, kiedy jesteśmy już w tak zaawansowanym etapie realizacji zadania, pragnę złożyć na ręce pana ministra Adama Niedzielskiego serdeczne podziękowania.

Wdzięczni jesteśmy także za przyznane przez Ministerstwo Zdrowia na lata 2017-2023 dofinansowanie w wysokości 75 mln zł, dzięki któremu możliwe jest kontynuowanie przedsięwzięcia o znaczeniu strategicznym dla SPSK-2 PUM i naszego regionu, jakim jest przebudowa i rozbudowa budynku szpitala mieszczącego kliniki ginekologiczno-położnicze i patologii noworodka.

Warto nadmienić dofinansowanie ze środków unijnych oraz Ministerstwa Zdrowia zakupu specjalistycznej aparatury umożliwiającej nowoczesne leczenie kardiologiczne oraz wsparcie Ministerstwa Zdrowia projektów termomodernizacji budynków Kliniki Psychiatrii, Centrum Urazowego dla dorosłych i dla dzieci, jak również modernizacji szpitala w Policach.

Finalizowana, ważna i wyczekiwana, budowa budynku Międzywydziałowego Centrum Dydaktyki nr 3 (MCD-3) przy ul. Unii Lubelskiej w sposób zdecydowany poprawi warunki studiowania studentów kierunku farmacja. Dotacje na ten cel oraz na aparaturę naukowo-badawczą zostały nam przyznane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Wyrazy wdzięczności kieruję do pana ministra Przemysława Czarnka – to dzięki pomocy resortu nasze aspiracje stają się rzeczywistością.

Na uruchomionym trzy lata temu Oddziale Transplantacji Szpiku (OTS) SPSK-1 do tej chwili przeprowadzono z sukcesem 128 zabiegów przeszczepienia autologicznych komórek krwiotwórczych u pacjentów hematologicznych. Aktualnie OTS jest w trakcie certyfikacji do przeprowadzenia przeszczepień allogenicznych. Oddział Transplantacji Szpiku (SPSK-1) i Zakład Patologii Ogólnej (PUM) są bezpośrednimi partnerami ogólnopolskiego projektu konsorcyjnego (PUM i SPSK-1) finansowanego przez ABM, ukierunkowanego na wprowadzenie polskiej technologii nowoczesnej immunoterapii CAR u pacjentów hematologicznych.

Utworzone w SPSK-2 – w ramach konsorcjum z Centralnym Szpitalem Klinicznym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie – Centrum Kliniczne Operacji Robotycznych, wyposażone w wysokiej klasy specjalistyczny system robotyczny da Vinci, stanowi strefę wspólnych badań naukowych. Umożliwia naszym specjalistom przeprowadzanie zabiegów w zakresie onkologii. W ciągu ponad roku przeprowadzono z użyciem tej technologii ponad 160 operacji. Kieruję wyrazy wdzięczności dla naszych operatorów, w tym także dla pana profesora Marcina Słojewskiego, którego wykładu dziś wysłuchamy, za profesjonalizm oraz udział w unowocześnieniu szpitala. Zabiegamy o nowe, kluczowe projekty, aby proces, który konsekwentnie trwa od kilku ostatnich lat – rozwoju, modernizacji i doposażenia szpitali klinicznych PUM – zwieńczony był kolejnymi sukcesami służącymi pacjentom naszego regionu.

Z tego miejsca pragnę podziękować panom dyrektorom Konradowi Jaroszowi oraz Marcinowi Sygutowi, którzy w swoich zespołach kadr szpitalnych współrealizują wymienione inwestycje, zmieniające rzeczywistość jednostek klinicznych.

NAUKA, PROJEKTY, GRANTY

Szanowni Państwo, chciałbym krótko wspomnieć o aktywności naukowej PUM. W roku akademickim 2020/2021 otrzymaliśmy z Ministerstwa Edukacji i Nauki fundusze w wysokości blisko 4 mln zł na zakup aparatury badawczej. Realizowane w roku akademickim 2020/2021 liczne projekty naukowe, dydaktyczne oraz inwestycyjne stanowią wartość ponad 720 mln zł. Finansowane są przez ABM, NAWA, MNiSW/MEiN, NCN, NCBiR, Ministerstwo Zdrowia, także w ramach programu Interreg oraz przez firmy zewnętrzne.

Z dumą i uznaniem dla odpowiedzialnych za ten sukces zespołów naukowych pragnę zasygnalizować, że PUM stał się jednym z 16 ośrodków należących do Polskiej Sieci Badań Klinicznych. Dzięki dofinansowaniu z ABM (w wysokości niemal 8,5 mln zł) w naszej Alma Mater zostanie powołane Centrum Wsparcia Badań Klinicznych (CWBK) o charakterze badawczym i klinicznym. Zlokalizowane będzie w SPSK-1 przy ul. Unii Lubelskiej. Dziękujemy obecnemu dzisiaj z nami panu prezesowi ABM Radosławowi Sierpińskiemu za wsparcie naszej wyteżonej pracy badawczej w tym obszarze.

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie został także beneficjentem grantu „Ocena skuteczno-

ści i bezpieczeństwa berubicyny w leczeniu chłoniaków OUN”. Kwota dofinansowania ze środków ABM wynosi ponad 8,5 mln zł. Projekt jest realizowany w ścisłej współpracy z MD Anderson Cancer Center w USA, największym ośrodkiem onkologicznym na świecie. Z kolei projekt pana prof. Sebastiana Kwiatkowskiego z ABM – „Pierwsze polskie badanie niekomercyjne optymalizujące badania przesiewowe, prewencję i monitorowanie wczesnych ciężkich postaci niewydolności łożyska” – na kwotę prawie 10 mln zł będzie realizowany w Klinice Położnictwa i Ginekologii. Projekt pana prof. Anhellego Syrenicza „Ocena skuteczności leczenia chorych z nowotworami neuroendokrynnymi (...)” na niemal 5 mln zł prowadzony jest w Klinice Endokrynologii, Chorób Metabolicznych i Chorób Wewnętrznych. Poza wymienionymi, realizujemy wiele innych, ważnych projektów naukowych i dydaktycznych, w tym konsorcyjnych, których jesteśmy liderami. Finansowane przez Agencję Badań Medycznych projekty są szansą dla polskich pacjentów na dostęp do najnowszych technologii, umożliwiają polskim naukowcom udział w badaniach na światowym poziomie.

NAGRODY, WYRÓŻNIENIA

Sukcesy i rozwój naszej kadry naukowej są dla nas powodami do dumy. Chciałbym w tym miejscu pogratulować panu profesorowi Jerzemu Samochowcowi zaangażowanemu w pełnienie funkcji przewodniczącego Komitetu Sterującego Europejskimi Towarzystwami Psychiatrycznymi (EPA). Powierzenie tej funkcji stanowi wyraz wielkiego uznania na arenie międzynarodowej dla pana profesora i całej polskiej psychiatrii. Kolejnym wyróżnieniem jest nominacja pana profesora Sebastiana Kwiatkowskiego na członka Europejskiej Rady i Kolegium Położnictwa i Ginekologii, zajmującej się działaniami mającymi na celu poprawę zdrowia kobiet oraz dzieci nie- narodzonych i noworodków. Jest mi niezmiernie miło poinformować, że czterech przedstawicieli PUM zostało laureatami Nagrody Zaufania «Złoty OTIS» 2021. Są to pan prof. Mieczysław Walczak – nagroda specjalna dziś zostanie panu profesorowi wręczona. Kolejnymi z nagrodzonych osób w kategorii debiuty naukowe są pan mgr Wojciech Marciniak oraz nasi ambitni studenci panowie Filip Machaj i Jakub Rosik. Ci sami studenci zostali ponadto wyróżnieni przez Polską Akademię Nauk Laurem Medycznym im. Doktora Wacława Mayzla.

Na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym niezmiernie cieszymy się również akademickim fun-

duszem stypendialnym, który adresowany jest do trzech najlepszych absolwentów kierunku lekarskiego. Fundusz uruchomiony został pod honorowym patronatem i wsparciem pana doktora Janusza Lewgowda. Dziś kilkudziesięciu studentów otrzyma także stypendia marszałka województwa zachodniopomorskiego. Jesteśmy niezwykle wdzięczni za tą ważną formę rzetelnego, wieloletniego już wspierania młodych talentów naszej uczelni.

Drodzy Studenci!

Gratuluje Wam wyników dotychczasowego trudu w zdobywaniu wiedzy, który przyczynił się do tego, że przestępujecie ponownie lub pierwszy raz próg uczelni będącej w czołówce świata akademickiego w Polsce - Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. Praca lekarza czy profesjonalisty medycznego jest drogą poświęcenia – niejednokrotnie czasu snu i odpoczynku, wytężonej uwagi, godzin analiz i podejmowania trudnych decyzji. Jest także wielką radością i dzieleniem jej z wracającymi do zdrowia pacjentami. Pojęcie misji pełnionej przez lekarza jest wciąż aktualną wskazówką wyznaczającą drogę do właściwego spojrzenia na wyzwania wybranego przez Was zawodu. Zawodu, który – co często podkreślam – stawia poświęcenie, aby służyć adekwatną pomocą pacjentowi, na pierwszym miejscu, bez względu na realia. Co jakiś czas w historii medycyny występują zagrożenia i kryzysy na polu walki zdrowia publicznego, których skutki oraz zasięg trudno przewidzieć. W takich okolicznościach możecie rozważać dwie ścieżki – unikania odpowiedzialności i braku wierności wyborowi służenia drugiemu człowiekowi lub przewyciężenia lęku o siebie i odważnego wypełnienia swojego powołania, wybranie prawdziwego dobra. Sapere aude! – Horacy (Miej odwagę być mądrym.) Wysiłek skierowany ku drugiemu człowiekowi nie pozostanie bezowocny, jeśli będziecie mieć na względzie dobro powierzonych wam pacjentów. Wieloletnie doświadczenie pracy klinicznej jasno obrazuje, że zawód lekarza nie może mieć na celu jedynie czerpania materialnych profitów, choć przecież godne życie nie jest bez znaczenia, ale nade wszystko przyczynia się z twórczą odwagą do polepszania jakości życia i zdrowia innych.

Życzę Wam wytrwałości, pasji w nadchodzących zmaganiach na rzecz rozwoju i zdobywania wiedzy, wizji osiągnięcia wyczekiwanego celu, abyście za kilka lat w takim samym składzie wieńczyli wasze trudy, stając się następnie profesjonalistami w swojej dziedzinie.

Our dear students of English Program! You are standing in front of your principal task: to achieve knowledge, which allows you to be the best professional in outstanding occupation, devoted to human health and life. You have made the right choice. Pomeranian Medical University in Szczecin took the 13th place (among more than 300 Polish universities and colleges). The position in the forefront of the best Polish universities and the first place among all the universities in the field of scientific effectiveness reflects our strong potential. You are a significant part of our academic society. Now you belong to the medical world. You will be facing very high expectations towards your behavior, your performance and your attitude. Everything is well-founded and justified, because of SALUS AEGROTI SUPREMA LEX (the health of patients is the highest law) and PRIMUM NON NOCERE (first, do not harm). Here is what can move us forward: Science and medicine. Study and knowledge. I wish a good fortune will never leave you on this difficult, however exciting, road towards your dream to be a physician.

Kończąc, pragnę wyrazić słowa wdzięczności dla wszystkich Państwa, osób mających realny wpływ na rozwój naszej Alma Mater. Dziękuję władzom ministerialnym i władzom naszego regionu, jestem niezwykle wdzięczny kadrze akademickiej za zaangażowanie w kształcenie i rozwój młodego pokolenia specjalistów. Podziękowania składam także państwu prorektorom, dziekanom, panu kanclerzowi, pani kvestor, pracownikom administracji, dzięki wszystkim państwa efektywnej i wytrwałej pracy możliwe jest budowanie przyszłości uniwersytetu w poczuciu zaufania i pewności realizacji powierzonych zadań. Podążając za myślą M. Quoista: „Łatwo jest szkicować projekty, o ileż trudniej urzeczywistnić je (..)” – uznajemy, że tylko dzięki zharmonizowanej współpracy, będącej filarem naszych projektów, możemy dostrzec rezultaty, które zmieniają regionalną, a także krajową rzeczywistość. Podejmijmy zatem dalsze wspólne starania, aby nasz uniwersytet – szanujący tradycje, a jednocześnie nowoczesny, był wciąż inspirujący i otwarty na świat nauki i dobrych relacji z osobami, z którymi pracujemy w zespole, a także w szerszej perspektywie z przedstawicielami świata społeczno-gospodarczego.

Dziękuję bardzo Państwu za uwagę.

QUOD FELIX, FAUSTUM FORTUNATUMQUE SIT!

PROMOCJA DOKTORÓW I DOKTORÓW HABILITOWANYCH

W dniu 11 października 2021 r. w auli Rektoratu przy ul. Rybackiej odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Rozpoczęło ją wejście do auli orszaku nauczycieli

akademickich i władz uczelni oraz odśpiewanie hymnu Polski. Prowadząca uroczystość dr hab. Aneta Cymbaluk-Płoska, prorektor ds. dydaktyki, powitała zaproszonych gości: rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II ks. prof. Mirosława Kalinowskiego, dyrektor Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Szczecinie dr Małgorzatę Domagałę-Dobrzycką; przewodniczącą Szczecińskiej Izby Pielęgniarek i Położnych dr Gabrielę Hofman; dyrektor Zachodniopomorskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia w Szczecinie Agnieszkę Pietraszewską-Machetę; zastępcę dyrektora Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie Anetę Golec; Agnieszkę Potocką z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Szczecinie oraz dr. Konrada Jarosza, dyrektora Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1.

Po przemówieniu, które wygłosił rektor PUM prof. Bogusław Machaliński, odbyło się wręczenie siedmiu dyplomów doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Dyplomy wręczała dr hab. Edyta Paczkowska, dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii.

Stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu uzyskało 87 osób. Dyplomy doktorskie wręczały prof. Beata Karakiewicz, dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu, oraz dr hab. Edyta Paczkowska, dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii.

Po wysłuchaniu hymnu „Gaude Mater Polonia” wykonanego przez Chór Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, który uświetnił tę część uroczystości, w imieniu doktorów habilitowanych oraz doktorów głos zabrała dr hab. Aleksandra Wilk.

Ostatnim punktem uroczystości był wykład zatytułowany „Opieka paliatywno-hospicyjna w służbie życiu” wygłoszony przez ks. prof. Mirosława Kalinowskiego. ‘Gaudeamus igitur’ w wykonaniu Chóru PUM zakończył uroczystą promocję doktorów i doktorów habilitowanych.

(red.)

Zdjęcia Foto Everest

NOMINACJE PROFESORSKIE

PROF. DR HAB. N. MED. I N. ZDR.

KATARZYNA JANDA-MILCZAREK

KATEDRA I ZAKŁAD ŻYWIENIA CZŁOWIEKA I METABOLOMIKI

22 KWIECZNIA 2021 R.

Katarzyna Janda-Milczarek jest absolwentką Technikum Ogrodniczego w Szczecinie. Studia na kierunku ogrodnictwo na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej w Szczecinie (obecnie Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie) ukończyła w 1995 r., obroniwszy pracę magisterską pt. „Wartość dekoracyjna nowych serii bratka ogrodowego Viola x wittrockiana oraz wpływu różnych technik uprawy na jakość roślin”. Odbyła studia doktoranckie w Międzywydziałowym Studium Doktoranckim Akademii Rolniczej

w Szczecinie i w 2000 r. uzyskała stopień doktora nauk rolniczych na podstawie pracy doktorskiej „Charakterystyka szczepów termofilnego grzyba *Humicola lanuginosa* wyodrębnionych z różnych naturalnych źródeł”. Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, dyscyplinie technologia żywności i żywienia otrzymała w 2011 r. na Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie na podstawie monografii „Rola aktywności lipolitycznej grzybów pleśniowych i warunków przechowalniczych w kształtowaniu jakości nasion roślin oleistych”. Ukończyła studia podyplomowe „Dietetyka i planowanie żywienia” oraz kurs z towaroznawstwa zielarskiego i kurs zawodowy „Zielarz fitoterapeuta”.

Początkowo pracowała na Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie

w Pracowni Przechowalnictwa i Przetwórstwa Katedry Ogrodnictwa, a od 2012 r. jest pracownikiem Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, obecnie Katedry i Zakładu Żywienia Człowieka i Metabolomiki na Wydziale Nauk o Zdrowiu. Jest też członkiem Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Zdrowiu i Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Farmaceutyczne PUM.

Odbyła staż naukowy w Katedrze Farmakologii i Farmakodynamiki Uniwersytetu Medycznego w Lublinie w zakresie neurotoksykologii oraz w Zakładzie Szkodliwości

Chemicznych i Toksykologii Genetycznej, Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu w zakresie analizy pierwiastków metodą absorpcyjnej spektrometrii atomowej w materiale biologicznym. Uczestniczyła także w wizycie studyjnej w Wielkiej Brytanii (University of Strathclyde in Glasgow i Forth Valley College in Stirling) dotyczącej nowoczesnych metod kształcenia studentów kierunków technologicznych związanych z produkcją żywności.

Brała udział w szkoleniach i kursach dotyczących metod analityki mikrobiologicznej, mikrobiologicznego zanieczyszczenia powietrza, kontroli bezpieczeństwa produktów żywnościowych, a także w wielu szkoleniach specjalistycznych doszkalających kadrę dydaktyczną na kierunku dietetyka.

W pracy naukowej koncentruje się na badaniach właściwości prozdrowotnych surowców i produktów żywnościowych pochodzenia roślinnego, zwłaszcza ich potencjału antyoksydacyjnego. Jest autorką i współautorką ponad 120 publikacji naukowych w czasopismach krajowych i zagranicznych, cytowanych około 600 razy, których indeks Hirscha wynosi 12.

Była kierownikiem projektu badawczego KBN, który dotyczył wpływu aktywności wody na aktywność lipolityczną grzybów zasiedlających nasiona roślin oleistych oraz kierownikiem czterech projektów wewnątrzuczelnianych Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie o tematyce aktywności enzymatycznych grzybów pleśniowych zasiedlających surowce roślinne.

W dwóch projektach badawczych (KBN P04 GO5226, PBZ-MEiN-5/2/2006), dotyczących izolacji i wykorzystania grzybów keratynofilnych oraz mikroorganizmów acidofilnych uczestniczyła jako wykonawca zadań. Była też opiekunem naukowym dwóch projektów badawczych w ramach programu „Młody Badacz” Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie i członkiem zespołu badawczego w projekcie „Wykorzystanie nowych surowców roślinnych o wysokim potencjale antyoksydacyjnym w profilaktyce anti-aging” programu „Inkubator Innowacyjności+”, realizowanym z funduszy unijnych przez konsorcjum MareMed – Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie oraz Centrum Innowacji Akademii Morskiej sp. z o.o. Jest współautorem patentu nr P.427811 dotyczącego sposobu oceny zdolności antyoksydacyjnych substancji i preparatów roślinnych, kosmetycznych, żywności lub osocza z wykorzystaniem spektrofotometrii odczynnika ABTS.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Ziołarzy i Fitoterapeutów. Recenzuje artykuły naukowe w czasopismach krajowych („Family Medicine & Primary Care Review”, „Pomeranian Journal of Life Sciences”, „Medical & Health Sciences Review”, „Polish Journal of Chemical Technology”, „Postępy Higieny i Medycyny Doświadczalnej”, „Medycyna Pracy”, „Journal of Physiology and Pharmacology, Biotechnology and Food Science”, „Diagnostyka Laboratoryjna - Journal of Laboratory Diagno-

stics”, „Przemysł Chemiczny”, Wydawnictwo Młodzi Naukowcy) i zagranicznych („Biological Trace Element Research”, „Food and Chemical Toxicology”, „Journal of Food Composition and Analysis”, „Veterinary and Animal Science”, „CyTA – Journal of Food”, „International Journal of Food Science”, „Process Biochemistry”, „Catalysis Letters”, „British Journal of Nutrition, Foods, Marine Drugs, Antioxidants”, „International Journal of Environmental Research and „Public Health Open Access Journal”, „Molecules”, „Agronomy”, „The Journal of Nutritional Biochemistry”, „Plants”, „Emirates Journal of Food and Agriculture”, „Cellulose”, „Nutrition and Dietary Supplements”, „Nutrients”, „Applied Science”, „Crops”).

Prowadzi zajęcia dla studentów studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dietetyka na Wydziale Nauk o Zdrowiu oraz dla studentów na kierunku analityka i kierunku farmacja na Wydziale Farmacji, Biotechnologii Medycznej i Medycyny Laboratoryjnej.

Jest promotorem czterech otwartych przewodów doktorskich i jednej obronionej z wyróżnieniem pracy doktorskiej oraz promotorem wielu prac dyplomowych na studiach pierwszego i drugiego stopnia realizowanych na Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie i Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie.

Jest też współopiekunem (razem z dr inż. Karoliną Jakubczyk) II Studenckiego Koła Naukowego przy Katedrze i Zakładzie Żywienia Człowieka i Metabolomiki.

Jako popularyzator nauki prowadzi wykłady w ramach Dziecięcego Uniwersytetu Medycznego Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego i w kolejnych edycjach Zachodniopomorskiego Festiwalu Nauki.

Jest laureatką wielu nagród naukowych rektora Akademii Rolniczej w Szczecinie, rektora Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie i rektora Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, a także nagród dydaktycznych rektora PUM.

(red.)

PROF. DR HAB. N. MED. I ZDR.
KATARZYNA GROCHOLEWICZ
ZAKŁAD STOMATOLOGII ZINTEGROWANEJ
17 CZERWCA 2021 R.

Katarzyna Grocholewicz jest absolwentką Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie z roku 1989, lekarzem denty-
stą ze specjalizacją pierwszego stopnia w dziedzinie stomatologii ogólnej i specjalistą drugiego stopnia w dziedzinie protetyki stomatologicznej. Od 1989 r. pracuje w Pomorskiej Akademii Medycznej/Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie, obecnie w Zakładzie Stomatologii Ogólnej, którego jest kierownikiem od 2012 r. W latach 2012-2020 przez dwie kadencje pełniła funkcję dziekana Wydziału Lekarsko-Stomatologicznego PUM w Szczecinie. W latach 2015-2016 była konsultantem krajowym w dziedzinie protetyki stomatologicznej.

Stopień doktora nauk medycznych w zakresie stomatologii uzyskała w 1997 r. na podstawie pracy doktorskiej pt. „Wpływ wybranych programów profilaktyczno-oświatowych na stan higieny, przyzębie i próchnicę u dzieci szkolnych w 4-letnim okresie obserwacji”, a w roku 2008 – stopień doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie stomatologii na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Ocena wybranych parametrów zdrowia narządu żucia u kobiet po menopauzie oraz ich analiza w odniesieniu do stanu układu kostnego określanego metodą ultradźwiękową”.

Badania naukowe prof. Grocholewicz dotyczą oceny stanu układu stomatognatycznego, wpływu

różnych czynników ogólnych, takich jak choroby ogólnoustrojowe, nawyki higieniczno-dietetyczne i uzależnienia, na ten układ oraz profilaktyki jego schorzeń. Zajmuje się także oceną procedur profilaktyczno-leczniczych i metod diagnostycznych stosowanych w praktyce stomatologicznej.

Jest autorką jednej monografii, autorką i współautorką 86 artykułów polskich oraz 29 zagranicznych, a także 14 rozdziałów w pięciu podręcznikach dla studentów kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego, tłumaczeń z języka angielskiego polskich wydań

monografii „Stomatologia estetyczna” i „Leczenie dysfunkcji skroniowo-żuchwowych i zaburzeń zwarcia” oraz autorką tłumaczeń 19 artykułów naukowych do czasopisma „Periodontologia-Implanty”. Pełniła funkcję redaktora naukowego polskiego wydania monografii „Leczenie dysfunkcji skroniowo-żuchwowych i zaburzeń zwarcia” oraz podręczników dla studentów: „Contemporary dentistry” i „Oral medicine”. Brała czynny udział w wielu zjazdach zagranicznych i krajowych. Jej dorobek naukowy liczy łącznie 188 pozycji, których IF wynosi 82,799, punktacja ministerialna – 2351 i indeks Hirscha – 8.

Jest kierownikiem zadania „Analiza molekularna mikrobiomu jamy ustnej i polimorfizmu genomu jądrowego 12-letnich dzieci z chorobą próchnicową” realizowanego w ramach projektu „Wpływ czynników biologicznych i środowiskowych na rozwój

wybranych chorób, ze szczególnym uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych, oraz metody ich zapobiegania i leczenia” pozyskanego w wyniku konkursu ministra nauki i szkolnictwa wyższego. Zadanie realizowane jest we współpracy z czterema jednostkami PUM: Zakładem Stomatologii Zintegrowanej, Zakładem Stomatologii Dziecięcej, Zakładem Higieny i Epidemiologii, Zakładem Biochemii Klinicznej i Molekularnej.

Uczestniczy także w pracach zespołu badawczego realizującego projekt naukowy w ramach grantu NCN, którego wyniki zostały opublikowane w czasopiśmie „Brain Sciences”.

Od początku pracy na uczelni prowadzi zajęcia dydaktyczne ze studentami kierunku lekarsko-dentystycznego oraz lekarskiego m.in. z propedeutyki stomatologii, gerostomatologii i stomatologii estetycznej. Była kierownikiem specjalizacji trzech lekarzy dentystów oraz promotorem trzech rozpraw doktorskich zakończonych nadaniem stopnia doktora nauk medycznych i czterech będących w toku.

Od 2002 r. sprawuje opiekę nad Studenckim Kołem Naukowym przy Zakładzie Stomatologii Ogólnej (obecnie Zakład Stomatologii Zintegrowanej). Prace studentów tego koła były wielokrotnie nagradzane i wyróżniane na ogólnopolskich sesjach naukowych STN. Jedną z nich Macieja Jedlińskiego znalazła się wśród 21 prac młodych naukowców z całego świata w walce o ORCA Nathan Cochrane Junior Scientist’s Award (opieka nad nią wspólnie z dr hab. Joanną Janiszewską-Olszowską). Wielokrotnie była członkiem jury Ogólnopolskich Konferencji Naukowych Studentów Uczelni Medycznych organizowanych przez STN PUM w Szczecinie. Brała czynny udział w organizacji i realizacji zadań projektu „COMPETENTIA – Podniesienie kompetencji studentów Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

Była organizatorem i kierownikiem naukowym kilku kursów specjalizacyjnych w dziedzinie protetyki stomatologicznej oraz wykładowcą na kursach specjalizacyjnych w ramach szkolenia specjalizacyjnego z ortodoncji i chirurgii stomatologicznej, a także kierownikiem naukowym i głównym prowadzącym kursów doskonalących.

Zorganizowała i zrealizowała studia podyplomowe „Medycyna estetyczna twarzy”, pełniąc funk-

cję kierownika i prowadzącego zajęcia, jak również opiekuna i promotora 10 prac podyplomowych studentów.

Bierze czynny udział w życiu uczelni m.in. jako przewodnicząca Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, Wydziałowej Komisji ds. Okresowej Oceny Pracowników, Wydziałowej Komisji ds. Nauki oraz członek Senackiej Komisji ds. Strategii Uniwersytetu i Senackiej Komisji ds. Nauki, Uczelnianej Komisji Wyborczej, Wydziałowej Komisji Programowej nowo tworzonego kierunku studiów higiena dentystyczna.

Jest delegatem na Okręgowy Zjazd Lekarzy VIII kadencji, członkiem Komisji Stomatologicznej Okręgowej Izby Lekarskiej w Szczecinie oraz członkiem Okręgowego Sądu Lekarskiego w kadencji 2018-2022. Należy do Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego (członek Zarządu Głównego PTS ubiegłej kadencji), European Prosthodontic Association, Towarzystwa Edukacji Medycznej „Sapientia”, Sekcji Fizykodiagnostyki i Fizjoterapii Stomatologicznej Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii oraz Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Wchodziła w skład zespołu ekspertów do spraw uznania stażu podyplomowego lekarza dentysty odbytego za granicą za równoważny w całości lub w części ze stażem obowiązującym w Rzeczypospolitej. Od 2015 r. wykonuje prace związane z wydawaniem ekspertyz i opinii na rzecz sądów, prokuratur, towarzystw ubezpieczeniowych i podmiotów gospodarczych.

Jako popularyzator nauki prowadziła wykłady dla słuchaczy Medycznego Uniwersytetu Seniora PUM w Szczecinie oraz Młodzieżowej Akademii Medycyny PUM w Szczecinie. Jest autorem rozdziału pt. „Dbaj o zęby przez całe życie” w publikacji „Historie prawdziwe o walce z chorobą opowiedziane przez pacjentów i lekarzy” Wydawnictwa Zachodniopomorskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia w Szczecinie oraz współautorem „Praktycznego słownika stomatologicznego: angielsko-polskiego, polsko-angielskiego”.

Była wielokrotnie nagradzana przez rektora Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie za osiągnięcia naukowe, osiągnięcia dydaktyczne oraz za opiekę nad Studenckim Kołem Naukowym.

W roku 2013 Senat Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie w uznaniu zasług w pracy na rzecz uczelni przyznał jej medal „Za zasługi dla PAM”.

(red.)

PROF. DR HAB. N MED. I N. ZDR.
ANNA JURCZAK
ZAKŁAD PIELĘGNIARSTWA SPECJALISTYCZNEGO
27 LIPCA 2021 R.

Anna Jurczak ukończyła studia na Zaocznym Oddziale Pielęgniarskim Wydziału Lekarskiego Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie w roku 2001, uzyskując dyplom magistra pielęgniarstwa. Jest też położną dyplomowaną i specjalistką w dziedzinie pielęgniarstwa epidemiologicznego, a także menedżerem badań naukowych i prac rozwojowych po ukończeniu studiów podyplomowych w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Od 2004 r. pracuje na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym

w Szczecinie na Wydziale Nauk o Zdrowiu, obecnie w Zakładzie Pielęgniarstwa Specjalistycznego, którego jest kierownikiem. Pełni funkcję prodziekana Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM w Szczecinie.

Stopień doktora nauk medycznych z zakresu medycyny uzyskała w 2005 r. na podstawie pracy „Monitorowanie zakażeń szpitalnych na oddziale noworodkowym”, a doktora habilitowanego w dziedzinie nauki o zdrowiu w 2017 r. na podstawie cyklu prac naukowych nt. „Poszukiwanie zależności pomiędzy czynnikami biologicznymi i psychospołecznymi wpływającymi na funkcjonowanie kobiet w okresie okołomenopauzalnym”.

Odbyła staże zagraniczne: dwukrotnie w Hiszpanii (Universidad de Murcia, Hospital General Universitario Reina Sofia de Murcia oraz Hospital General Universitario Reina Sofia de Murcia); dwukrotnie w Kanadzie w School of Population & Public Health University of British Columbia w Vancouver oraz w Palestynie w Bethlehem University.

Główne kierunki zainteresowań badawczych prof. Jurczak dotyczyły trzech grup zagadnień: zdrowia kobiet w różnych okresach życia z uwzględnieniem

czynników biopsychospołecznych; medycznych i psychospołecznych uwarunkowań zdrowia populacji; perspektyw i problemów rozwoju pielęgniarstwa jako nauki.

Badania nad zdrowiem kobiet obejmowały okres ciąży, porodu, połogu i dotyczyły zagadnień związanych z szeroko pojętą profilaktyką, promocją zdrowia, edukacją, wsparciem oraz problemami pojawiającymi się na tych etapach życia. Kolejna problematyka badań dotyczyła kobiet w okresie okołomenopauzalnym, zmian zachodzących w organi-

zmie i związanych z nimi dolegliwości oraz ich wpływu na funkcjonowanie i jakość życia kobiet.

Badania uwarunkowań zdrowia populacji, począwszy od urodzenia do późnej starości, obejmowały profilaktykę, edukację i promocję zdrowia oraz problemy związane z hospitalizacją pacjentów, natomiast zagadnienia i perspektywy rozwoju pielęgniarstwa jako dyscypliny naukowej wiązały się z poszukiwaniem dowodów naukowych, mających przełożenie praktyczne na poprawę jakości opieki pielęgniarstwa.

Dorobek naukowy prof. Anny Jurczak obejmuje 159 oryginalnych prac naukowych, autorstwo sześciu rozdziałów w podręcznikach akademickich o zasięgu krajowym, a także 71 komunikatów zjazdowych, z których 12 było prezentowanych na zjazdach międzynarodowych, a 59 na konferencjach krajowych. Liczba punktów ministerialnych uzyskanych za publikacje wynosi 2536, sumaryczny impact factor wszystkich prac - 81,687, a indeks Hirscha - 8. Prace cytowano 175 razy (bez autocytowań).

Była kierownikiem projektu „Pielęgniarstwo – przyszłość i stabilność. Przygotowanie i wdrożenie programu rozwojowego na Pomorskim Uniwersytecie

Medycznym w Szczecinie na kierunku pielęgniarstwo” finansowanego przez UE, kierownikiem zadania w projekcie 002/RID/2018/19 „Wpływ czynników biologicznych i środowiskowych na rozwój wybranych chorób, ze szczególnym uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych, oraz metody ich zapobiegania i leczenia” finansowanym przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego, a także kierownikiem dwóch projektów finansowanych z Funduszu Stymulacji Nauki.

Jest promotorem dziewięciu doktoratów, w tym czterech zakończonych nadaniem stopnia doktora i pięciu będących w realizacji, a także promotorem około 20 prac licencjackich, 140 prac magisterskich oraz recenzentem około 150 prac magisterskich.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Zakażeń Szpitalnych, Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, Polskiego Towarzystwa Zdrowia Publicznego (skarbnik Zarządu Głównego), oraz Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej.

Pełni funkcję eksperta ds. oceny nauczycieli akademickich przy ministrze zdrowia, jest też członkiem Wojewódzkiej Komisji ds. Orzekania o Zdarzeniach Medycznych.

Na macierzystej uczelni pełni wiele funkcji: jest członkiem Senatu PUM, członkiem Rady Uczelni i Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Zdrowiu, koordynatorem ds. kształcenia podyplomowego pielęgniarów i położnych, przewodniczącą Zespołu ds. Zagrożenia Epidemicznego PUM i przewodniczącą Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich.

Odznaczona została Medalem Komisji Edukacji Narodowej; Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką honorową „Zasłużony dla ochrony zdrowia”, a także wieloma nagrodami naukowymi i dydaktycznymi rektora PUM.

(red.)

PROF. DR HAB. N. MED. I N. ZDR. KATARZYNA KOTFIS

KLINIKA ANESTEZJOLOGII, INTENSYWNEJ TERAPII I OSTRYCH ZATRUĆ

14 GRUDNIA 2021 R.

Katarzyna Kotfis urodziła się w 1979 r. w Szczecinie. W roku 2003 z wyróżnieniem ukończyła Wydział Lekarski Pomorskiej Akademii Medycznej. Szkolenie specjalizacyjne odbywała w Polsce oraz w Wielkiej Brytanii w Birmingham School of Anaesthesia. Jest specjalistką w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii w Polsce, a po zdaniu europejskiego egzaminu specjalizacyjnego została również European Diplome of Anesthesiology and Intensive Care (EDAIC). Od roku 2017 znajduje się w gronie specjalistów anestezjologii General Medical Council w Wielkiej Brytanii. Od

2008 r. pracuje w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym nr 2 PUM w Szczecinie, obecnie na stanowisku profesora w Klinice Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Ostrych Zatruc. Od wielu lat prowadzi Indywidualną Specjalistyczną Praktykę Lekarską z Poradnią Leczenia Bólu.

Od początku swojej drogi naukowej jest związana z Pomorskim Uniwersytetem Medycznym w Szczecinie. W 2011 r. uzyskała stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny na podstawie pracy „Ocena czynników ryzyka powikłań neurologicznych i krążeniowych u pacjentów

poddawanych endarterektomii tętnic szyjnych na podstawie monitorowania hemodynamicznego, elektrokardiograficznego metodą Holtera, metabolicznego i wybranych parametrów immunologicznych”, a w roku 2019 stopień doktora habilitowanego w zakresie medycyny na podstawie dorobku naukowego i cyklu artykułów wchodzących w skład rozprawy habilitacyjnej „Analiza strategii poprawiających jakość opieki w leczeniu mającego stanu ciężkiego i bólu u krytycznie chorych pacjentów”.

Za swoje najważniejsze osiągnięcie naukowe prof. Katarzyna Kotfis uważa badania mające na celu poszukiwanie czynników ryzyka, identyfikację mechanizmów patofizjologicznych i optymalizację monitorowania i leczenia delirium stanu ciężkiego (ICU Delirium), delirium pooperacyjnego (postoperative delirium) oraz bólu u pacjentów leczonych na oddziałach anestezjologii i intensywnej terapii, jak również poprawę jakości i zmniejszenie śmiertelności w opiece okołoperacyjnej.

Przez wiele lat pracy naukowej była głównym badaczem, współbadaczem oraz koordynatorem wielu projektów naukowych, jak również komercyjnych oraz niekomercyjnych badań klinicznych, co pozwoliło na ugruntowanie warsztatu badawczego. Sumaryczny dorobek naukowy prof. Katarzyny Kotfis obejmuje 156 prac oryginalnych, których impact factor wynosi 283, a indeks Hirscha 18, mających 5600 punktów MEiN. Łączna liczba cytowań według bazy Web od Science wynosi 1210. Za pracę naukową uzyskała liczne nagrody rektora PUM (I, II, III stopnia oraz nagrody specjalne), a także nagrody naukowe Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

Od ponad 15 lat jako pracownik naukowo-dydaktyczny Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie prowadzi wykłady, seminaria i ćwiczenia ze studentami kierunku lekarskiego i lekarsko-stomatologicznego w programie polskojęzycznym i angielskojęzycznym na Wydziale Medycyny i Stomatologii PUM w zakresie przedmiotów anestezjologia i reanimacja oraz medycyna ratunkowa. W trakcie działalności naukowej i dydaktycznej była promotorem w dwóch zakończonych przewodach doktorskich, jednak stale kontynuuje wsparcie naukowe kolejnych doktorantów i aktualnie jest promotorem w sześciu kolejnych przewodach doktorskich. Przygotowała cztery recenzje w przewodach doktorskich oraz pełniła funkcję członka komisji lub egzaminatora w przewodach doktorskich. Jest opiekunem Studenckiego Koła

Naukowego przy Klinice Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Ostrych Zatruc PUM, którego członkowie są aktywni zarówno w pracy klinicznej, jak i w prowadzeniu badań naukowych. Pod jej kierunkiem studenci zrealizowali cztery projekty badawcze, co zaowocowało publikacjami w czasopismach z impact factor, a wyniki badań zostały zaprezentowane na ogólnopolskich konferencjach.

Poza pracą naukową i kliniczną zajmuje się popularyzacją nauki w zakresie anestezjologii, intensywnej terapii i stanów nagłych. Była wielokrotnie zapraszana jako wykładowca na kursy podyplomowe oraz konferencje naukowe o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Aktywnie uczestniczyła w kilkudziesięciu zjazdach, konferencjach naukowych i sympozjach krajowych i zagranicznych, wygłaszając liczne wykłady i prelekcje z zakresu anestezjologii i intensywnej terapii. Część swojego dorobku naukowo-dydaktycznego poświęciła na bezpośrednie nauczanie w systemie szkolenia ustawicznego (CME), biorąc udział w jedynym certyfikowanym przez ministra zdrowia szkoleniu, jakim jest Europejski Komitet Edukacji w Anestezjologii w Polsce (Committee for European Education in Anaesthesiology, CEEA), jak również wykładając na kursach podyplomowych w ramach specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki oraz podczas kursów dotyczących zastosowania technik leczenia pozaustrojowego na oddziale intensywnej terapii. Od 2004 r. jest instruktorem Advanced Life Support (ALS) Europejskiej Rady Resuscytacji.

Jest członkiem krajowych i międzynarodowych towarzystw naukowych. Od wielu lat współpracuje z wieloma czasopismami naukowymi jako recenzent i redaktor. Regularnie recenzuje publikacje w renomowanych czasopismach naukowych jako certyfikowany recenzent – łącznie przygotowała ponad 140 zweryfikowanych recenzji. Jest członkiem Rady Naukowej czasopisma „Anestezjologia i Ratownictwo” oraz „Journal of Clinical Medicine”, a od 2021 r. jako jedyna osoba z Polski jest członkiem Advisory Board przy radzie naukowej prestiżowego czasopisma „Critical Care”. Przygotowuje również recenzje naukowe dla Agencji Badań Medycznych (ABM), programu Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) oraz German Federal Ministry of Education and Research (BMBF). Była stypendystką programu Erasmus+, co zaowocowało nawiązaniem współpracy z prof. Claudią Spies z Charité – Universitätsmedizin Berlin. Ponadto nawiązała

i kontynuuje współpracę naukową z prof. E. W. Ely z Vanderbilt University School of Medicine w USA i prof. J. L. Vincent z Department of Intensive Care, Hôpital Erasme w Belgii.

Posiada duże doświadczenie organizacyjne w zakresie przygotowania i nadzoru merytorycznego kursów, szkoleń i konferencji w zakresie medycyny i ochrony zdrowia. Była wielokrotnie zapraszana do komitetów naukowych i/lub organizacyjnych międzynarodowych i krajowych konferencji, kongresów i sympozjów. Przygotowała liczne spotkania dydaktyczne dla lekarzy anesteziologów i intensywiści pod auspicjami Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii (PTAiIT). Od roku 2015 jest przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego Zachodniopomorskiego Sympozjum Anestezjologii i Intensywnej Terapii (ZSAiIT) odbywającego się cyklicznie w Szczecinie. Ponadto została członkiem komitetu naukowego prestiżowej konferencji w dziedzinie intensywnej terapii i medycyny ratunkowej – International Symposium on Intensive Care and Emergency Medicine (ISICEM) w Brukseli.

Aktualnie sprawuje funkcję przewodniczącej Wydziałowego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Medycyny i Stomatologii PUM w Szczecinie, członka Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich PUM, Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów PUM oraz członka Komisji Egzaminacyjnej Lekarskiego Egzaminu Weryfikacyjnego Centrum Egzaminów Medycznych. W ramach Europejskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii jest członkiem grupy roboczej w zakresie przygotowania wytycznych postępowania w delirium pooperacyjnym.

Prywatnie jest szczęśliwą żoną Piotra i matką dwójki dzieci – Jaśminy i Kajetana, których wychowanie łączy z codziennymi obowiązkami zawodowymi i naukowymi. Do jej hobby należy narciarstwo alpejskie i ski-touring oraz podróże. Życie rodzinne, praca zawodowa i sport, które umiejętnie łączy w życiu codziennym, stanowią dla niej nieustające źródło satysfakcji i zadowolenia.

(red.)

DR HAB. ANDRZEJ OSSOWSKI LAUREATEM ZACHODNIOPOMORSKIEGO NOBLA

W gronie dziewięciu najlepszych naukowców województwa zachodniopomorskiego, którzy otrzymali Zachodniopomorskiego Nobla za rok 2020, jest dr hab. Andrzej Ossowski. Zachodniopomorskie Noble to nagroda przyznawana przez Kapitułę Konkursu od 21 lat. Głównym celem tej rywalizacji jest promocja zachodniopomorskich osiągnięć naukowych oraz osób, które za nimi stoją. Nagroda jest przyznawana w ośmiu kategoriach: nauki humanistyczne, nauki medyczne, nauki ekonomiczne, nauki podstawowe, nauki techniczne, nauki rolnicze, nauki o morzu, nauki artystyczne.

Gala wręczenia Zachodniopomorskich Nobli odbyła się 24 października 2021 r. w auli Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, gdzie zebranych w imieniu rektora uczelni powitał prof. Jerzy Samochowiec, prorektor ds. nauki PUM. Na gali obecni byli: Zbigniew Bogucki – wojewoda zachodniopomorski, Stanisław Wziątek – członek zarządu woj. zachodniopomorskiego, Piotr Krzystek – prezydent Szczecina, Przemysław Krzyżanowski

– zastępca prezydenta Koszalina, a także rektorzy wyższych uczelni: dr hab. inż. Jacek Wróbel, prof. ZUT, rektor Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, przewodniczący Kolegium Rektorów Publicznych Szkół Wyższych; prof. Waldemar Tarczyński, rektor Uniwersytetu

Szczecińskiego; prof. Andrzej Skrendo, prorektor ds. nauki Uniwersytetu Szczecińskiego; dr hab. inż. kpt. ż.w. Wojciech Ślaczka, prof. AM, rektor Akademii Morskiej w Szczecinie; dr Mikołaj Iwański, prorektor ds. naukowo-artystycznych Akademii Sztuki w Szczecinie oraz dr hab. Danuta Zawadzka, prof. PK, rektor Politechniki Koszalińskiej.

Zachodniopomorskie Noble przyznaje Kapituła Zachodniopomorskiego Klubu Liderów Nauki, pod uwagę brane są prace wykonane w Polsce, opublikowane w cenionych czasopismach światowych na tzw. liście filadelfijskiej bądź wdrożone patenty. Przewodniczącym Kapituły jest światowej sławy odkrywca prof. Aleksander Wolszczan, z którym goście spotkali się na łączach internetowych. Profesor Wolszczan serdecznie gratulował laureatom, podkreślając znaczenie nauki we współczesnym świecie.

Doktor hab. Andrzej Ossowski, kierownik Zakładu Genetyki Sądowej PUM, otrzymał Zachodniopomorskiego Nobla za badania i wdrożenie innowacyjnych metod identyfikacji zmarłych. Podczas konferencji prasowej tak mówił o swojej pracy: – Gdy przyszedłem do uczelni, genetyka sądowa dopiero raczkowała. W Szczecinie w 2002 r. genetyki sądowej jako takiej nie było. Teraz jest moim głównym nurtem badawczym. Jest to genetyka zajmująca się identyfikacją osób, ale też analizą dowodów rzeczowych. Opracowujemy nowe technologie służące m.in. kryminalistyce.

Osiągnięcia i zainteresowania naukowe laureata z PUM są imponujące, oto najważniejsze z nich:

- wydanie ponad 3000 opinii z zakresu genetyki sądowej, kryminalistyki, antropologii sądowej i archeologii sądowej;
- identyfikacja „czaszki z Katynia” odnalezionej w Zakładzie Medycyny Sądowej

w Kopenhadze, należącej do kapitana Ludwika Szymańskiego;

- identyfikacja 20 ofiar katastrofy samolotu transportowego CASA w 2008 r.;
- identyfikacja 23 ofiar pożaru budynku socjalnego w Kamieniu Pomorskim w 2009 r.

Laureat jest pomysłodawcą i współtwórcą pierwszej w Polsce i wciąż unikatowej w skali świata Polskiej Bazy Genetycznej Ofiar Totalitaryzmów, która powstała na mocy porozumienia PUM z IPN 28 września 2012 r. i w ramach

której zidentyfikowano przeszło 120 ofiar zbrodni komunistycznych oraz niemieckich. Uczestniczył w pracach poszukiwawczych ofiar zbrodni komunistycznych 1944-1956 prowadzonych przez IPN. Współorganizował i uczestniczył w pracach ekshumacyjnych prowadzonych w Kwaterze „Ł” Cmentarza Wojskowego na Powązkach w Warszawie w latach 2012-2013, a także był współorganizatorem oraz uczestnikiem odpowiedzialnym za badania medyczne 400 ofiar znalezionych na terenie Aresztu Śledczego w Białymstoku, prowadzonych przez prokuratorów IPN. Doktor hab. Andrzej Ossowski zidentyfikował między innymi: Danutę Siedzikównę „Inkę”, Zygmunta Szendzielarza „Łupaszkę” i Hieronima Dekutowskiego „Zapora”, jest odpowiedzialny za identyfikację sześciu żołnierzy poległych na Westerplatte.

Był współtwórcą projektu „Poszukiwanie i identyfikacja żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie” prowadzonego we współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz uczestnikiem

nieformalnych misji prowadzonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego poza granicami Polski w celu odzyskania zaginionych dóbr kultury. Prowadził prace badawcze w Niemczech, na Litwie, Łotwie, Białorusi i Węgrzech, w Norwegii, Belgii, Francji, USA w Teksasie i na Hawajach. Jest odpowiedzialny za zespół naukowy w Obozie Pracy Treblinka I. Od 2014 r. jest członkiem zespołu badawczego w Obozie Koncentracyjnym Falstad w Norwegii. Uczestniczył w szkoleniu zorganizowanym przez Armie Stanów Zjednoczonych, DPAA ACADEMY, training Defense POW/MIA Accounting Agency USA, Hawaiki, Honolulu, 2020. Pełni funkcję przewodniczącego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa przy IPN Oddział w Szczecinie, jest też członkiem kapituły honorowej konkursu na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architekto-

nicznej Cmentarza Wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte dla Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku.

Zachodniopomorskimi Noblami wyróżnieni zostali także uczeni z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, Uniwersytetu Szczecińskiego, Akademii Morskiej, Akademii Sztuki oraz z Politechniki Koszalińskiej. Wszyscy laureaci otrzymali nagrody finansowe, okolicznościowe dyplomy i statuetki.

Patronat honorowy nad wydarzeniem objął marszałek województwa zachodniopomorskiego Olgierd Geblewicz. Partnerem projektu jest Urząd Miasta Szczecin.

red. Kinga Brandys

Zdjęcia Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

POROZUMIENIE Z AGENCJĄ OCENY TECHNOLOGII MEDYCZNYCH I TARYFIKACJI

W dniu 19 października 2021 r. Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie podpisał porozumienie o współpracy z Agencją Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji (AOTMiT). Współpraca koncentrować się będzie na wymianie wiedzy i doświadczeń, a także realizacji wspólnych projektów badawczo-rozwojowych i szkoleniowych w obszarze medycyny i farmacji.

Agencja wraz z PUM będą również inicjować i prowadzić analizy oraz prace rozwojowe w zakresie oceny technologii medycznych, taryfikacji świadczeń oraz sporządzania oceny założeń do realizacji świadczeń opieki zdrowotnej.

Odbyło się już kilka wykładów i szkoleń mających na celu przybliżenie naukowcom i dydaktykom z PUM działalności Agencji oraz możliwości współpracy. Podczas wykładu okolicznościowego omówione zostały m.in. zadania Wydziału Oceny Technologii Medycznych i jego rola w procesie refundacyjnym, rola Wydziału Oceny Technologii Medycznych w kształtowaniu regionalnych i krajowych programów polityki zdrowotnej oraz dotychczasowe osiągnięcia i kierunki rozwoju Wydziału. Kolejne dwa szkolenie dotyczyły programów polityki zdrowotnej i refundacji leków.

Obecnie trwa nabór pracowników do Zespołu Zamiejscowego Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w Szczecinie, który ma swoją siedzibę na PUM.

Porozumienie podpisali prezes Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji dr Roman Topór-Mądry i rektor Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie prof. Bogusław Machaliński, w obecności wiceministra zdrowia Macieja Miłkowskiego i wojewody zachodniopomorskiego Zbigniewa Boguckiego.

DB

Zdjęcie Foto Everest

MIĘDZYWYDZIAŁOWE CENTRUM DYDAKTYKI NR 3 ODDANE DO UŻYTKU

Nowy budynek Międzywydziałowego Centrum Dydaktyki nr 3 w ramach inwestycji „Budowa nowej infrastruktury naukowo-badawczej (budynek MCD 3) PUM w Szczecinie” został oddany do użytku, tym samym Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie zakończył I etap realizacji inwestycji - część budowlaną, która sfinansowana została w ramach dotacji celowej ministra edukacji i nauki (Skarb Państwa). Koszt całej inwestycji budowlanej oraz zakupu aparatury naukowo-badawczej to kwota 49 064 542,70 zł, w tym 75% dofinansowania, tj. 36 957 094,16 zł, a pozostała część, czyli 12 107 448,54 zł, to wkład własny PUM w Szczecinie.

Nowy budynek Międzywydziałowego Centrum Dydaktyki nr 3 zlokalizowany jest przy pl. Polskiego Czerwonego Krzyża 1 w bezpośrednim sąsiedztwie

Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 PUM w Szczecinie. Obiekt został zaprojektowany jako dwukondygnacyjny, niepodpiwniczony, przykryty płaskim dachem, zasilany jest w ciepło i chłód poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, za pomocą kaskady czterech gruntowych pomp ciepła. W tym celu wykonano 42 odwierty o głębokości 200 m.b. każdy. Na potrzeby budynku przewidziano system wentylacji mechanicznej rozbudowany o odrębne układy nawiewowo-wywiewne, realizowany za pomocą central wentylacyjnych w wykonaniu dachowym oraz odrębne układy wywiewne chemoodporne z dygestoriów. W systemach wentylacji mechanicznej zastosowany został tzw. free cooling (w porze letniej) poprzez przewietrzanie budynku ze 100% wydajnością układów wentylacyjnych w godzinach występowania najniż-

szych temperatur w ciągu doby (np. w godzinach 3-6 rano).

Na obszarze objętym inwestycją powstał 56-stanowiskowy parking, w tym cztery miejsca z przeznaczeniem dla osób z niepełnosprawnością ruchową, zapewniający miejsca postojowe dla przyszłych pracowników, doktorantów i gości MCD-3. W obrębie parkingu usytuowano stanowiska na 40 rowerów. W celu skomunikowania terenu inwestycji z obecną infrastrukturą powstanie nowy wjazd z ul. Klonowica.

W ramach zadania inwestycyjnego zakupiono pierwsze wyposażenie laboratoriów i sal dydaktycznych, takie jak: wagi analityczne, wirówki, suszarki, myjki ultradźwiękowe, zmywarki laboratoryjne czy mieszadła magnetyczne.

Do nowego obiektu aktualnie wprowadzają się następujące jednostki Wydziału Farmacji, Biotechnologii Medycznej i Medycyny Laboratoryjnej: Zakład Technologii Postaci Leku, Samodzielna Pracownia Farmakokinetiki i Farmacji Klinicznej, Zakład Chemii Farmaceutycznej, Zakład Farmakognozji i Naturalnych Środków Leczniczych.

Obecnie trwa wyposażanie budynku w niezbędną aparaturę naukowo-badawczą w ramach środków z uzyskanej dotacji celowej, które ma być skompletowane do końca lutego 2022 r. Dotychczas zakupiono osiem zestawów/systemów aparaturowych, które będą wykorzystywane w zaawansowanych procesach naukowych, badawczych i dydaktycznych, m.in.:

- zestaw do charakterystyki nośników oraz badania procesu uwalniania substancji czynnej;
- aparatura do oceny stabilności płynów i mieszanin przeznaczonych do podawania pozajelitowego;
- aparatura do powlekania tabletek w warstwie fluidalnej i bębnie drażerskim oraz linia do otrzymywania peletek;
- zestaw chromatograficzny do wysokosprawnej chromatografii cieczowej, preparatywnej i cienkowarstwowej oraz analizy spektrofotometrycznej.

W związku z oszczędnościami i przeniesieniem środków finansowych na rok 2022 uczelnia planuje zakupić dodatkowe wyposażenie aparaturowe oraz przeprowadzi dodatkowe prace adaptacyjne w celu dostosowania infrastruktury do kolejnych urządzeń badawczych.

Realizacja wymienionych zadań inwestycyjnych pozwoli uczelni na prowadzenie badań na najwyż-

szym poziomie. Międzywydziałowe Centrum Dydaktyki nr 3 istotnie przysłuży się rozwojowi akredytowanej pracowni diagnostyki immunologicznej SARS-CoV-2, m.in. w zakresie monitoringu stanu chorych z COVID-19 oraz w zakresie szkolenia personelu jednostek PUM. Powstanie budynku farmacji stanowi rozwiązanie uciążliwych problemów lokalowych i niedostatków wyposażenia badawczo-naukowego Wydziału Farmacji, Biotechnologii Medycznej i Medycyny Laboratoryjnej PUM. Inwestycja ta przyspieszy rozwój naukowo-badawczy całego Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, a zwłaszcza Wydziału Farmacji.

*Marcin Wroniecki
Danuta Szewczyk
Dział Funduszy Zewnętrznych
Miroslaw Pietraszek
zastępca kanclerza ds. inwestycyjnych
i remontów
Zdjęcia archiwum Działu Technicznego*

II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NOWE TRENDY W OKULISTYCE PRAKTYCZNEJ

II Międzynarodowa Konferencja „Nowe trendy w okulistyce praktycznej” odbyła się w Szczecinie w dniach 8-9 października 2021 r. w hotelu Radisson Blu. Konferencja została zorganizowana przez I Klinikę Okulistyki Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, kierowaną przez prof. Annę Machalińską i była współfinansowana w ramach projektu „Konsolidacja współpracy transgranicznej poprzez wymianę wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych metod diagnostyki obrazowej w okulistyce” – Program Współpracy INTERREG VA w partnerstwie z Uniwersytetem w Greifswaldzie, umowa nr INT 118.

W spotkaniu uczestniczyło prawie 300 lekarzy okulistów z Polski i Niemiec. Program naukowy konferencji obejmował dziewięć kursów, pięć sesji plenarnych i warsztaty praktyczne. Dzięki mieszanej formie wykładów konferencja stała się forum wymiany poglądów i doświadczeń, a także dyskusji z ekspertami z Polski, Niemiec, Wielkiej Brytanii oraz Włoch, którzy przedstawili innowacyjne metody diagnostyki i terapii schorzeń oka.

W pierwszym dniu konferencji odbyły się kursy i warsztaty, które obejmowały bardzo szeroką tematykę, m.in.: wprowadzenie do angiografii szerokokątnej (dr K. Mozolewska-Piotrowska), zasady interpretacji wyników badań angio-OCT (dr E. Krytkowska), rozważania na temat aktualnego miejsca laseroterapii w leczeniu schorzeń siatkówki (dr M. Gawęcki), aktualne trendy w chirurgii siatkówki i ciała szklistego (dr M. Orski), podstawy chirurgii plastycznej aparatu ochronnego oka (dr M. Wiącek), teoretyczne i praktyczne zagadnienia dotyczące nowoczesnych soczewek okularowych (dr n. fiz. M. Ślęczka, A. Stryj), szerokie możliwości rekonstrukcji powierzchni oka (dr hab. D. Dobrowolski), zastosowanie mikroskopii konfokalnej w diagnostyce

i leczeniu chorób rogówki (dr P. Kieruzel, dr A. Kuligowska), diagnostykę i leczenie niedrożności dróg łzowych (dr R. Różycki) oraz warsztaty praktyczne w zakresie iniekcji doszkliskowych, które poprowadził dr M. Gawęcki. Równoległe do wykładów obywatela się sesja plakatowa.

Konferencję rozpoczęło powitanie uczestników przez prof. Annę Machalińską, która zaprosiła prof. Marka Rękasa do wygłoszenia wykładu inauguracyjnego na temat najnowszych metod operacyjnego leczenia jaskry.

Pierwsza sesja konferencji poświęcona była chorobom przedniego odcinka oka. Rozpoczęło ją wystąpienie prof. Thomasa Fuchslugera z Rostoku na temat biomechaniki rogówki w chirurgii refrakcyjnej ze szczególnym uwzględnieniem zabiegów SMILE, LASIK oraz cross-linkingu. Następnie dr hab. Dariusz Dobrowolski omówił czynniki ryzyka przy keratoprotezowaniu, w tym zagrożenia na etapie kwalifikacji, śródoperacyjne i pojawiające się w okresie pooperacyjnym, a prof. Geoffrey E. Rose z Londynu przedstawił wykład w trybie online na temat wypatroszenia, enukleacji i problemów

Prof. Thomas A. Fuchsluger

z oczodołem, omawiając szczegółowo metody chirurgiczne związane z niskim ryzykiem powikłań, w tym zespołu poenukleacyjnego i zespołu restytucji tkanek. W kolejnych wystąpieniach dr Bogumił Wowry przedstawił możliwości i problemy związane ze stosowaniem różnych rodzajów steroidoterapii, a dr Radosław Różycki przybliżył problematykę zastosowania plazmy w leczeniu łagodnych zmian nowotworowych aparatu ochronnego oczu, w tym zwłaszcza w usuwaniu niewielkich zmian usytuowanych w trudno dostępnych miejscach powiek, jak brzeg lub powierzchnia wewnętrzna. Sesję zakończyło wystąpienie dr. Bogumiła Wowry na temat nowoczesnej metody zastosowania lasera excimerowego w keratoplastyce drażącej, która pozwala na zmniejszenie ryzyka astygmatyzmu pooperacyjnego i uzyskanie lepszej skorygowanej ostrości wzroku;

po tym wykładzie uczestnicy w pełni wykorzystali czas przeznaczony na dyskusję.

Drużga sesja naukowa dotyczyła chorób siatkówki. Pierwszym prelegentem był prof. Andreas Stahl z Greifswaldu, który przedstawił nowe kierunki rozwoju w obszarze retinopatii wcześniaków (ROP), zwłaszcza w zakresie terapii anti-VEGF, oraz nowej inicjatywy rejestru EU-ROP, utworzonego w celu wspólnego dokumentowania, analizowania i publikowania danych na temat retinopatii wcześniaków z codziennej praktyki lekarskiej. Dwa kolejne wykłady obejmowały zagadnienia związane z terapią anti-VEGF. Najpierw prof. Marek Rękas podsumował funkcjonowanie pierwszego programu lekowego w okulistyce w leczeniu AMD, a następnie dr hab. Sławomir Tepper zakończył sesję wykładem na temat anti-VEGF jako pierwszej linii leczenia pacjenta z cukrzycowym obrzękiem plamki (DME), podkreślając, że intensywne leczenie anti-VEGF w pierwszym roku terapii, rekomendowane przez europejskie towarzystwa okulistyczne, zmniejsza konieczność długotrwałego leczenia, zwiększa komfort pacjenta i redukuje koszty terapii, a w naszym kraju będzie możliwe do stosowania w ramach rozpoczynającego się programu lekowego. Pierwszy dzień konferencji zakończył koncert symfoniczny i kolacja koleżeńska w Filharmonii im. Mieczysława Karłowicza.

Trzecią sesję wykładów rozpoczynającą drugi dzień konferencji zdominowały wykłady online. Profesor Jonatan Roos przedstawił postępy i kontrowersje związane z badaniem i leczeniem orbito-

patii tarczycowej, w tym z problemem dostępności leków najnowszej generacji opierających się na receptorze IGF1. Profesor Geoffrey E. Rose szeroko omówił metody leczenia w chirurgii niedrożności dróg łzowych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na prostą, ale wysoce skuteczną technikę zespolenia workowo-nosowego z dostępu zewnętrznego. Profesor Marco Sales-Sanz z Kliniki Okulistyki w Madrycie zaprezentował szczegółowo możliwość zastosowania specjalnych końcówek chirurgicznych wykorzystywanych w różnych metodach chirurgicznego leczenia ptozy rozciągnowej i ptozy wrodzonej. Wykład prof. Anny M. Roszkowskiej

Prof. Marek Rękas

dotyczył podsumowania wyników terapii pacjentów z keratopatią neurotroficzną z zastosowaniem cenegerminy (rekombinowanego czynnika wzrostu ludzkiego nerwu, rhNGF) w ramach badania REPARO. Ostatnim w tej sesji wykładem online była prezentacja dr Cristiny Bovone z Forli we Włoszech na temat optymalizacji postępowania chirurgicznego w przeszczepach warstwowych przednich typu DALK, ze szczególnym uwzględnieniem techniki big bubble DALK i jej modyfikacji small big bubble DALK. Pozostałe wystąpienia odbywały się już bezpośrednio. Były to prezentacje dr hab. Anny Matysiak-Woźniak na temat doświadczeń własnych z zastosowaniem leku Beovu w leczeniu AMD wysiękowego w rocznej obserwacji oraz prof. Ewy Mrukwy-Kominek, która przedstawiła wskazania i wyniki terapii z wykorzystaniem dwóch różnych procedur - fotokeratektomii terapeutycznej i głębokiego warstwowego przeszczepu przedniego, u pacjentów ze schorzeniami rogówki.

Czwartą sesję poświęconą chorobom siatkówki rozpoczął wykład prof. Katarzyny Nowomiejskiej dotyczący dystrofii plamki Besta u pacjentów z mutacją genu BEST1, z podkreśleniem konieczności zastosowania różnych metod diagnostycznych w ocenie zmian plamkowych, w tym autofluorescencji umożliwiającej rozróżnienie dystrofii plamki Besta i autosomalnie recesywnej bestrofinopatii. Następnie prof. Jerzy Nawrocki omówił historię rozwoju metod leczenia otworów w plamce, ilustrując ją bogatym materiałem filmowym i graficznym. Kolejna prezentacja, która dotyczyła skuteczności stosowania klasycznej i mikropulsowej oraz podprogowej laseroterapii w zwyrodnieniu barwnikowym siatkówki, została przedstawiona przez dr. Macieja Gawęckiego. Z kolei prof. Zofia Anna Nawrocka

wyłosiła wykład na temat angiografii Swept Source OCT w zespole trakcji szkliskowo-siatkówkowej. Zwróciła uwagę na możliwość wpływu długotrwałej trakcji szkliskowo-siatkówkowej na powierzchowne i głębokie naczynia siatkówki, co może przekładać się bezpośrednio na oczekiwane efekty leczenia. Sesję zakończyły prezentacje dotyczące nowości terapeutycznych. Profesor Jerzy Mackiewicz odniósł się do problematyki terapii anti-VEGF w retinopatii cukrzycowej, podkreślając, że zwłaszcza u pacjentów z retinopatią proliferacyjną musi być ona stosowana według indywidualnych wskazań jako jedna z możliwych terapii, obok laseroterapii i witrektomii. Profesor Maciej Krawczyński przedstawił najnowocześniejsze możliwości diagnostyki i terapii genowej, które dają nową nadzieję na powstrzymanie chorób do tej pory uważanych za nieuleczalne, takich jak wrodzona ślepota Lebera (lek Luxturna), choroidemia i dziedziczna neuropatia nerwów wzrokowych. Sesję zakończyła długa i burzliwa dyskusja.

Pierwszy wykład w ostatniej, piątej sesji konferencji wygłosił mgr Patryk Młyniuk na temat zastosowania tomografii OCT w bankowaniu rogówki. Następnie dr Ewa Fluder w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na znaczenie diagnostyczne płynu pod siatkówką zmysłową i płynu śródsiatkówkowego w prowadzeniu terapii anti-VEGF w przebiegu AMD oraz na wpływ jego obecności na planowanie terapii. Doktor hab. Monika Modrzejewska omówiła nowe trendy w leczeniu retinopatii wcześniaczej z zastosowaniem terapii anti-VEGF lub/i terapii łączonej z laseroterapią, podkreślając dobre efekty leczenia uzyskiwane nawet w przypadku ciężkich postaci ROP. Kolejny prelegent dr Robert Wasilewicz przedstawił nowe możliwości wczesnej diagnostyki pacjentów z grupy ryzyka jaskry otwartego kąta z zastosowaniem systemu inteligentnego wspomaganego decyzji w diagnostyce i terapii nadciśnienia ocznego i neuropatii jaskrowej GLAUCOMAi. Dwa ostatnie wystąpienia sesji dr. Wojciecha Gosławskiego i dr. Tomasza Mischczuka dotyczyły leczenia farmakologicznego schorzeń oczu.

Konferencję zamknęła prof. Anna Machalińska, dziękując wszystkim prelegentom i uczestnikom i zapraszając na kolejną edycję nowych trendów w okulistyce praktycznej w Szczecinie.

*dr n. med. Katarzyna Mozolewska-Piotrowska
prof. dr hab. Anna Machalińska
I Katedra i Klinika Okulistyki
Zdjęcia Roman Trembowski*

XXIII BAŁTYCKIE DNI KARDIOLOGII MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA ECHOKARDIOGRAFICZNA

Po raz dwudziesty trzeci odbyły się w Szczecinie w dniach 1-2 października 2021 r. coroczne Bałtyckie Dni Kardiologii – Międzynarodowa Konferencja Echokardiograficzna pt. „Od czynników ryzyka do niewydolności serca. Diagnostyka i leczenie z echokardiografią. Standardy 2021”. Kierownictwo naukowe konferencji jak co roku pełniła prof. E. Płońska-Gościniak z Kliniki Kardiologii PUM.

Gośćmi konferencji w tym roku byli rektor PUM w Szczecinie prof. B. Machaliński, prezes Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego prof. P. Mitkowski oraz wieloletni konsultant krajowy w dziedzinie kardiologii prof. G. Opolski i poprzedni prezes Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego prof. P. Hoffman, a także inni dostojni goście: prezes OIL w Szczecinie dr Magda Wiśniewska i dyrektor SPSK-2 w Szczecinie M. Sygut.

Wykładowcy konferencji to znani w kraju i zagranicą znakomici polscy eksperci kardiologii i echokardiografii, a także kierownicy wielu polskich klinik kardiologii, którzy goszczą w Szczecinie od

wielu lat, oraz zagraniczni goście z Francji, Niemiec i Szwecji. Również szczecińscy lektorzy prezentowali swoje doświadczenia i prowadzili sesje. Konferencja była szkoleniem akredytowanym przez Sekcję Echokardiografii Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego (PTK) oraz wydarzeniem pod patronatem Sekcji Wad Zastawkowych Serca PTK przy współpracy z Kliniką Kardiologii PUM. Tegoroczna konferencja zgromadziła rekordową liczbę ponad 870 uczestników z całej Polski, co świadczy o ogromnej potrzebie takich szkoleń. Podobnie jak w ubiegłym roku, z powodu pandemii COVID-19 miała charakter hybrydowy, z ograniczoną liczbą uczestników na miejscu, a dla większości w dostępie online na żywo. Znakomicie przestrzegano zaleceń sanitarnych.

Przed konferencją odbyła się uroczysta sesja Klubu Przewodniczących Sekcji Wad Zastawkowych Serca z okazji XX-lecia Sekcji i dotyczyła omówienia najnowszych wytycznych europejskich w postępowaniu w wadach zastawkowych serca. Znakomite wykłady prowadzili profesorowie T. Kukulski,

Prof. P. Hoffman, prof. E. Płońska-Gościniak, prof. B. Machaliński

Prof. K. Mizia-Stec, prof. E. Płońska-Gościniak, prof. G. Opolski

W. Kosmala, M. Fijałkowski i M. Komar (z Wrocławia, Gdańska, Krakowa i Zabrza).

Konferencja rozpoczęła się wykładami inauguracyjnymi prof. G. Opolskiego na temat najnowszych standardów europejskich prewencji chorób sercowo-naczyniowych oraz prof. P. Hoffmana na temat wdrażania wytycznych europejskich dotyczących wad wrodzonych serca u dorosłych w Polsce. Po wykładzie inauguracyjnym odbyły się dwie interesujące sesje na temat postępowania i diagnostyki pacjenta z chorobą wieńcowa, z nadciśnieniem tętniczym oraz chorego z dusznością (niewydolnością serca, w tym w przebiegu COVID-19). W obu sesjach profesorowie z uniwersytetów medycznych w Łodzi, Poznaniu, Szczecinie, Niemczech i Szwecji (J. Kasprzak, A. Szyszka, L. Paluszkiwicz, E. Płońska, P. Lipiec, M. Lesiak, F. Flachskampf) przedstawiali algorytmy postępowania z tymi chorymi w zakresie zwłaszcza diagnostyki echokardiograficznej oraz algorytmy nowoczesnego leczenia. Kolejna sesja dotyczyła migotania przedsionków w kontekście wielochorobowości – zagadnienia przedstawione przez prezesa PTK, a także OZW i ryzyka udaru mózgu (wykładowcy uniwersytetów medycznych w Katowicach, Warszawie i Poznaniu).

Następna ciekawa sesja obejmowała wybrane standardy kardiologiczne, takie jak: choroby aorty, zawał NSTEMI, problemy kardiologiczne sportowców i nadciśnienie płucne (wykładowcy z uniwersytetów medycznych w Warszawie, Katowicach i Łodzi).

Tradycyjnym zakończeniem pierwszego dnia konferencji była sesja „Horror przypadków”, którą przedstawiali znakomici wykładowcy z całej Polski. Sesja ta, jak zawsze, wzbudziła ogromne zainteresowanie, o czym świadczy fakt, że prawie wszyscy uczestnicy na miejscu i online dotrwali do godziny 23. Każdemu niesamowitemu przypadkowi towarzyszyło bardzo ciekawe omówienie. Najlepsze prezentacje zostały nagrodzone specjalną nagrodą ufundowaną przez dyrektora SPSK-2 M. Syguta, a wyróż-

niono przypadek ze Szczecina i Katowic.

Przed sesją „Horror przypadków” swoją prezentację wieczorną miał również gość z Francji (prof. E. Donal), europejski ekspert z dziedziny echokardiografii.

Drugiego dnia poranna sesja była poświęcona ocenie klinicznej i echokardiograficznej pacjentów z płynem w osierdziu, opłucnej i płucach, przedstawianej przez wykładowców z Krakowa, Warszawy i Szczecina (A. Gackowski, A. Smereczyński, R. Olszewski).

Po sesjach porannych po raz szósty odbyło się Sympozjum Kardio-Onko Bałtyckich Dni Kardiologii, składające się z trzech sesji. Pierwsza dotyczyła chorób rzadkich (wykładowcy Z. Oko-Sarnowska, P. Gościniak, T. Baron). Druga sesja miała za zadanie przybliżyć kardiologom niektóre aspekty onkologii (wykładowcy B. Machaliński, A. Syrenicz, M. Wasilewicz, K. Jarosz). Ostatnia część sympozjum dotyczyła wybranych trudnych zagadnień kardiologii przedstawionych przez wykładowców z Warszawy, Krakowa i Szczecina.

Według mojej wiedzy konferencja była jednym z nielicznych w tym roku ogólnopolskich kardiologicznych spotkań hybrydowych z udziałem uczestników i wykładowców online i on-site, zapewne dzięki temu z tak rekordowym udziałem.

prof. dr hab. Edyta Płońska-Gościniak
Klinika Kardiologii
Zdjęcia archiwum autorki

PACJENT PO PANDEMII – JAK COVID-19 ZMIENIŁ NASZĄ ZAWODOWĄ RZECZYWISTOŚĆ?

Z prof. Ewą Stachowską, kierownikiem Katedry i Zakładu Żywienia Człowieka i Metabolomiki, głównym organizatorem konferencji, która odbyła się w dniach 19-20 listopada 2021 r., rozmawiała red. Kinga Brandys.

Redaktor Kinga Brandys: Pani profesor, listopadowa konferencja online poświęcona była pacjentom po COVID-19?

Profesor Ewa Stachowska: Dotychczasowe dzieńce konferencji, w których uczestniczyli medycy, dietetycy, fizjoterapeuci i osoby zainteresowane zdrowym żywieniem, poświęciliśmy żywieniu i terapii pacjentów w różnych jednostkach chorobowych w ujęciu holistycznym. W tym roku dwudniowe spotkanie dotyczyło pacjentów po covidzie, choć przyznam, że rok temu wierzyliśmy, że dzięki szczepieniom wirus zaniknie, a tymczasem sytuacja wszystkich zaskoczyła. Dlatego dyskutowaliśmy o długofalowych skutkach po pandemii i wyzwaniach, jakie stawia przed nami postcovidowy pacjent. Chcieliśmy podejść do tego zagadnienia bardzo profesjonalnie. Oczywiście, życie zweryfikowało niektóre nasze propozycje. Już wiemy, że wirus pozostanie z nami na długo.

Pierwszą sesję konferencji pod tytułem „Przyszła burza” rozpoczął prof. Miłosz Parczewski, mówiąc o problemach pacjenta po przechorowaniu COVID-19 z perspektywy zakaźnika. Bardzo aktualny wykład, z którego dowiedzieliśmy się o nowym wariantcie omikron. Kolejny wykład o nadziei, która umiera ostatnia, i problemach wynikających z terapii na oddziałach intensywnej terapii po wypisie pacjenta

do domu, z perspektywy anestezjologia wygłosiła dr hab. Joanna Sołek-Pastuszka. To był wykład dla specjalistów innych dziedzin medycyny, wyjaśniający, czego mogą się spodziewać po takich pacjentach mających za sobą ostre terapie. Profesor Stanisław Kłęk omówił problemy pacjenta skrajnie wyniszczonego, po żywieniu do- i pozajelitowym. Przedstawił, jak covid wyniszcza pacjenta i jak sobie z tym radzić oraz jaką rolę odgrywa żywienie w szpitalu. Onkolog dr Aleksandra Kapała zwróciła uwagę na sytuację pacjentów onkologicznych w zderzeniu z COVID-19.

Drugi panel „Specjaliści dzielą się swoimi doświadczeniami” rozpoczął dr Paweł Kram z Poznania, który mówił o powikłaniach neurologicznych i neuropsychiatrycznych po COVID-19. Podpowiadanie, jak się nie dać otępieniu w czasie pandemii, to było zadanie kolejnego znakomitego prelegenta dr. hab. Andrzeja Potemkowskiego. Sesję zakończyła rozmowa z Miłoszem Brzezińskim, psychologiem i doradcą biznesowym, o relacjach człowieka z dietą.

Kolejny dzień konferencji rozpoczął panel nefrologiczno-sportowo-prerehabilitacyjny. Zainaugurował go wykład znanego szczecińskiego maratończyka i lekarza, prof. Kazimierza Ciechanowskiego, o powrocie do formy po chorobie i o złotych radach dla biegaczy i ozdrowieńców. Chirurg prof. Tomasz Banasiewicz podzielił się złotymi radami, jak się przygotować do zabiegu chirurgicznego po ciężkim przechorowaniu COVID-19. Kolejne złote rady na temat leczenia chorych otyłych przekazała prof. Lucyna Ostrowska. Drugi panel neurologiczny należał do dr Doroty Koziarskiej i dr hab. Iwony Rotter, które skupiły się na udarach i problemach neurologicznych, w tym na mgłach covidowych. Podczas panelu gastrologiczno-żywnościowego wykłady wygłosili w kolejności: dr hab. Wojciech Marlicz, dr Igor Łoniewski, dr Jarosław Biliński i prof. Ewa Stachowska. Mówiliśmy o problemach żołądkowo-jelitowych, probiotykoterapii, przeszczepach mikrobioty i żywieniu w domu. Ostatni panel – psychiatryczny – koncentrował się na pacjentach z zaburzeniami depresyjnymi. Panel ten zaskoczył uczestników konferencji ze względu na rozmiar chorób i liczbę obecnie leczonych pacjentów. Pacjent ze schorzeniami psychicznymi – jak to ugryźć? – przekazała prof. Hanna Karakuła-

-Juchnowicz; a o wynikach ogólnoswiatowego badania COH-FIT – zdrowie psychiczne w pandemii – mówili dr hab. Karolina Skonieczna-Żydecka i prof. Jerzy Samochowiec. Ten panel zakończyło wystąpienie dr hab. Moniki Mak o algorytmach pomocy psychologicznej w kontekście możliwych problemów ze zdrowiem psychicznym po przebyciu COVID-19.

„Lepiej zapobiegać niż leczyć” – taki był temat ostatniego panelu naszej konferencji, który rozpoczął dr hab. Maciej Hałasa wykładem o treningu układu immunologicznego w walce z infekcją. Kolejne wystąpienie dr Dominiki Maciejewskiej-Markiewicz poświęcone było witaminom i składnikom mineralnym stosowanym w COVID-19. Profesor Katarzyna Janda-Milczarek skupiła się na roślinach jadalnych o działaniu immunostymulującym, a prof. Bożena Muszyńska na algach, kwasach omega-2 i nutrientach.

Podsumowując, należy podkreślić zaskakująco nowatorski charakter tej konferencji, wypełnionej nowościami z zakresu medycyny, opartej na konkretnych przykładach i doświadczeniach prelegentów.

Jaki był Pani wykład „Żywienie w domu – jak żywić ozdrowieńców z tak różnymi potrzebami”?

– W moim wykładzie skupiłam się na głównych problemach żywieniowych, które są znane od czasu, kiedy pandemia przeniosła się z Chin do USA. Od początku wiedzieliśmy, że pierwsi umierają ludzie starsi i otyli. Dość szybko ustalono, że ich pożywienie składało się głównie z posiłków wysokoprzetworzonych o słabej jakości. Metaanaliza z tego roku wykazała, że krzywa śmiertelności w covidzie jest związana z masą ciała – umierają osoby z nadwagą i skrajnie wychudzone, w jakimś sensie powiązane ze śmieciowym żywieniem. Rozpoczęłam wykład od analizy żywienia Polaków podczas lockdownu, opracowanej przez zespół prof. Piotra Rzymskiego z Poznania, która pokazała, że zjadaliśmy czas odizolowania. Wówczas najbardziej przytyły osoby, które nie powinny, tj. osoby z cukrzycą i otyłością, średnio o cztery kilogramy. Najczęściej jedzono żywność wysokoprzetworzoną, tzw. śmieciowe jedzenie i pito w nadmiarze alkohol. Z punktu widzenia dietyka zajęłam się czterema głównymi problemami, które pozostają z pacjentem po COVID-19, są to zaburzenia gastryczne, immunologiczne, neurologiczne i otyłość. Problemy żołądkowo-jelitowe dotyczą około 8% pacjentów i wiążą się głównie z przewlekłymi biegunkami i utratą apetytu, co powoduje drastyczną redukcję masy ciała, a co nas, dietetyków, bardzo niepokoi. Niestety, nie ma wytycznych, jak postępować z takimi pacjentami, dlatego w naszym zakładzie

prowadzimy badania, zapraszając do udziału w nich wszystkich zainteresowanych. Obecnie testujemy dwa rodzaje diet: pierwsza jest stosowana w chorobach zapalnych jelita, druga to dieta łatwostrawna. Już wkrótce będziemy mogli określić, która z nich jest bardziej odpowiednia dla pacjentów z problemami żołądkowo-jelitowymi. Skupiłam się także na probiotykach, na tym co już wiadomo, np. przy przebiegach biegunkowych badania pokazały, które szczepy i błonnik warto stosować. Mówiłam także o niedożywieniu. Okazało się, na podstawie przeprowadzonych analiz, że prawie 50% pacjentów hospitalizowanych dotkniętych niedożywieniem, zwłaszcza osoby, które mają przebieg COVID-19 jelitowy. Dodatkowe obciążenia to również inne choroby, np. nadciśnienie, a także płeć – bardziej podatni na tę postać choroby są mężczyźni. Dietetycy zalecają wówczas dietę wysokokaloryczną ze zwiększoną zawartością białka. Wszyscy w okresie pandemii powinniśmy zwiększyć zawartość białka w diecie, czyli do każdego posiłku stosować pełnowartościowe białko, które znajduje się głównie w produktach pochodzenia zwierzęcego (wołowina, jaja, kurczaki, wyroby mleczne). Przy problemach immunologicznych zwróciłam uwagę na brak metaanaliz potwierdzających słuszność stosowania niektórych środków immunostymulujących. Przy problemach neurologicznych wskazywałam na konieczność zwiększenia w diecie kwasów tłuszczowych Omega-3, wymieniając leki i suplementy, które je zawierają. Przede wszystkim należy sięgać po fosfolipidy, jedząc np. kawior. Uczestnikom zaproponowałam moją autorską „kanapkę dla mózgu”, która jest świetnym uzupełnieniem kwasów rybich. Na koniec swojego wystąpienia przytoczyłam rekomendację WHO w sprawie karmienia piersią przez kobiety z COVID-19.

Pani profesor, a co z osobami, które miały lekką postać covidu, czasem nawet nie korzystały z pomocy lekarskiej; czy u nich też mogą wystąpić powikłania?

– Oczywiście, takie powikłania mogą wystąpić i mogą trwać nawet bardzo długo. Wszystkim zalecam zdrowy styl życia, szczepienia, dystans, maseczki. A więcej informacji o naszej konferencji i prelegentach można znaleźć na stronie organizatora:

<https://www.pum.edu.pl/wydzialy/wydzial-nauk-o-zdrowiu/katedra-i-zaklad-zywienia-czlowieka-i-metabolomiki/sympozja-naukowe-i-konferencje/pacjent-po-pandemii-jak-covid-19-zmienil-nasza-zawodowa-rzeczywistosc>

Dziękuję za rozmowę.

BIURO DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie (BON) powstało w ramach projektu „Poprawa dostępności Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie dla osób niepełnosprawnych”, nr POWR.03.05.00-00-A066/20-00. Projekt finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój.

Zadaniem Biura jest prowadzenie spraw związanych z funkcjonowaniem studentów, doktorantów i pracowników z niepełnosprawnościami na naszej uczelni. Głównym celem jest zapewnienie wszystkim studentom i doktorantom równego dostępu do procesu kształcenia. Ponadto na wsparcie organizacyjne i merytoryczne ze strony Biura mogą liczyć nauczyciele akademicki oraz pracownicy administracyjni mający na co dzień kontakt z osobami z niepełnosprawnościami.

Do kontaktu z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych zapraszamy wszystkie osoby, które są pracownikami, studentami, kandydatami na studia lub doktorantami PUM:

- z niepełnosprawnościami w rozumieniu formalnym;
- mające utrudnienia w realizacji programu studiów wynikające ze stanu zdrowia, tzn. przewlekłe chore, będące w kryzysie, mające czasowe problemy ze zdrowiem, tymczasowo niepełnosprawne, bez orzeczenia o niepełnosprawności;
- mające pomysły na zwiększenie dostępności Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie;
- wykazujące zapał i inicjatywę, by promować i wspierać działania prowadzone przez BON oraz pozytywny wizerunek osób niepełnosprawnych na uczelni.

Warto mieć na uwadze, że osobom z orzeczeniem o niepełnosprawności, studiującym na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie, przysługują takie same prawa oraz zobowiązania, jak studentom bez orzeczenia o niepełnosprawności, a oferowana pomoc ma na celu wyrównanie szans w dostępie do procesu kształcenia.

W ramach realizowanego projektu podpisane zostały trzy listy intencyjne w sprawie współpracy Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie z Polskim Związkiem Głuchych Oddział Zachodniopomorski, Polskim Związkiem Niewidomych Okręg Zachodniopomorski oraz Fundacją Aktywnej Rehabilitacji.

Podpisanie listów ma na celu podjęcie działań wyrównujących szanse i wspierających osoby z niepełnosprawnością słuchową, wzrokową oraz ruchową, a także wymianę doświadczeń, jak również daje możliwość pozyskania nowej grupy kandydatów z rynku pracy, możliwość pozyskania nowej grupy studentów oraz ugruntowania wizerunku PUM jako dobrego pracodawcy. Współpraca będzie dotyczyć kwestii społecznych, wzajemnej promocji, upowszechniania informacji na temat możliwości i rozwiązań zastosowanych dla osób z niepełnosprawnością słuchową, wzrokową oraz ruchową. Przewidziany jest też wspólny udział w projektach, programach i inicjatywach.

Przygotowano i wprowadzono na uczelni dokumenty – Politykę dostępności, Deklarację dostępności oraz regulaminy związane z pracą BON. Przeprowadzono rekrutację na asystentów edukacyjnych, zatrudniono już pierwszą osobę, która będzie udzielała wsparcia edukacyjnego studentom z niepełnosprawnością.

W BON mieści się też wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego, gdzie na wniosek studenta/doktoranta zostaną udostępnione przyrządy ułatwiające pełny dostęp do procesu kształcenia.

Oferujemy indywidualne konsultacje z psychologiem. Wsparcie to związane jest z procesem studiowania lub prowadzeniem działalności naukowo-badawczej. W ramach wsparcia psychologicznego dla osób ze szczególnymi potrzebami są przygotowane materiały informacyjne i edukacyjne nt.:

1. Specjaliści zajmujący się zdrowiem psychicznym - do kogo się zgłosić?;
2. Asertywność - miniporadnik jak dbać o siebie i innych;
3. Racjonalna terapia zachowania.

Organizujemy również warsztaty z psychologiem pt. „Jak wykorzystać psychologię, by stać się szczęśliwszym”. Serdecznie zapraszamy do udziału w tych warsztatach (więcej informacji na stronie www.pum.edu.pl/Aktualności).

Jeżeli aktualny stan zdrowia w jakimkolwiek stopniu utrudnia funkcjonowanie na uczelni, to BON jest miejscem, do którego warto się zgłosić.

- Siedziba Biura: budynek Rektoratu, ul. Rybacka 1, piętro -1, pokój 02
  - Godziny otwarcia: poniedziałek – czwartek, godz. 8 - 13
  - Strona internetowa: <https://www.pum.edu.pl/studenci/biuro-ds.-osob-niepelnosprawnych>
  - Tel. +48 91/ 8132 602; e-mail: bon@pum.edu.pl
- Serdecznie zapraszamy do kontaktu, jesteśmy tutaj dla Państwa.

Agata Maziarz

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych

UROCZYSTOŚĆ CZEPKOWANIA ABSOLWENTÓW KIERUNKU PIELĘGNIARSTWO

W dniu 2 lipca 2021 r. w auli Rektoratu PUM w Szczecinie odbyła się uroczystość czepkowania absolwentów kierunku pielęgniarstwo Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM w Szczecinie.

Ceremonię zaszczyliły swoją obecnością: dr hab. Aneta Cymbaluk-Płoska, prorektor ds. dydaktyki PUM w Szczecinie oraz obie panie prodziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu, prof. Elżbieta Grochans i dr hab. Karolina Skonieczna-Żydecka. Brali w niej także udział: nauczyciele akademicy PUM, naczelne pielęgniarki szczecińskich szpitali, mentorzy kształcenia praktycznego, a także absolwenci, ich rodziny i przyjaciele. Uroczystość poprowadziła dr Magdalena Kamińska, kierownik Samodzielnej Pracowni Opieki Długoterminowej i Medycyny Paliatywnej.

W liście gratulacyjnym prof. Bogusław Machaliński, rektor PUM w Szczecinie, złożył najszersze gratulacje z okazji pomyślnie ukończonej edukacji zawodowej, wymagającej od absolwentów intensywnej pracy i zaangażowania.

– Pielęgniarstwo jest misją szczególną, wymagającą ogromnej empatii, zdolności do adekwatnego odczytania potrzeb pacjenta i przychodzenia z fachową pomocą. Wasz profesjonalizm, zaangażowanie i wrażliwość niech będą wyznacznikiem Waszej drogi zawodowej, sprawując, że pacjent będzie dla Was najważniejszy. Poczytuję sobie za wielkie wyróżnienie możliwość dzielenia z Wami tej radości i dumy w tak wspianym i uroczystym dniu. Mieście, proszę, w pamięci nieustannie

Uroczystość, będąca ukończeniem edukacji zawodowej studentów kierunku pielęgniarstwo na poziomie studiów stacjonarnych I stopnia, miała szczególne znaczenie dla absolwentów PUM w Szczecinie, którzy dostąpili zaszczytu przyjęcia czepka, czyli symbolu zawodowego pielęgniarstwa. Licencjatka kierunku pielęgniarstwo Zuzanna Zarzycka, która uzyskała najwyższą średnią ocen ze studiów 4,73, przyjęła z rąk przewodniczącej Gabrieli Hofman czepki i nagrodę ufundowaną przez Szczecińską Izbę

otwarte drzwi naszej uczelni dla Was. Możecie czerpać z szerokiej oferty dydaktycznej na dalszych etapach kształcenia na PUM w Szczecinie. Uczelnia zapewnia o gotowości wsparcia dla Was w budowaniu dalszej ścieżki Waszej kariery.

Podczas ceremonii były również przemówienia prorektor Anety Cymbaluk-Płoskiej, prodziekan Elżbiety Grochans, dr n. zdr. Gabrieli Hofman, przewodniczącej Szczecińskiej Izby Pielęgniarek i Położnych, a także przedstawiciele społeczności akademickiej - dr n. zdr. Barbary Musiał, opiekuna roku, Martyny Murawki, wiceprzewodniczącej Parlamentu Studentów PUM w Szczecinie oraz Andrzeja Opali, starosty roku. Były gratulacje, składano także życzenia dobrych wspomnień ze studiów, kroczenia przez życie z entuzjazmem oraz wspaniałych sukcesów zawodowych.

Pielęgniarek i Położnych.

Ważną częścią uroczystości było złożenie przyrzeczenia pielęgniarstwa i odśpiewanie hymnu pielęgniarstwa. Doniosłej oprawy uroczystości nadało uczestnictwo poczty sztandarowej i pedli PUM.

Mistrzyni ceremonii dr Magdalena Kamińska serdecznie podziękowała gościom za uświetnienie uroczystości swoją obecnością, absolwentom PUM w Szczecinie, którzy zostali włączeni do grupy zawodowej pielęgniarstwa/pielęgniarek, życzyła zdrowia, samych sukcesów, radości i inspiracji z możliwości pomocy drugiemu człowiekowi.

*dr n. med. Magdalena Sylwia Kamińska
Samodzielna Pracownia Opieki Długoterminowej
i Medycyny Paliatywnej
Zdjęcia Foto Praktyka*

UROCZYSTOŚĆ CZEPKOWANIA ABSOLWENTÓW KIERUNKU POŁOŻNICTWO

W dniu 16 lipca 2021 r. w auli Rektoratu PUM w Szczecinie odbyła się uroczystość czepkowania absolwentek kierunku położnictwo Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM w Szczecinie. Swoją obecnością uświetniły to wydarzenie: dr hab. Aneta Cymbaluk-Płoska, prorektor ds. dydaktyki PUM w Szczecinie oraz dr hab. Karolina Skonieczna-Żydecka, prodziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu. W uroczystości brali także udział: nauczyciele akademicy PUM, naczelnice pielęgniarki szczecińskich szpitali, mentorzy kształcenia praktycznego oraz absolwentki, ich rodziny i przyjaciele. Ceremonię poprowadziła dr Magdalena Kamińska, kierownik Samodzielnej Pracowni Opieki Długoterminowej i Medycyny Paliatywnej.

Podczas uroczystości został odczytany list gratulacyjny od prof. Bogusława Machalińskiego, rektora PUM w Szczecinie. Były również przemówienia prorektor Anety Cymbaluk-Płoskiej i prodziekanki Karoliny Skoniecznej-Żydeckiej.

– Drogie położne, wybrałyście zawód szczególnego zaufania społecznego, w wykonywaniu którego dotyka się tajemnicy życia i który niesie w swoim powołaniu pomoc w chwili najważniejszej – cudzie

narodzin i rozwoju nowego życia. Jako położne stać będziecie na straży zdrowia kobiety i jej dziecka. To bardzo odpowiedzialne zadanie. Życzę Wam, abyście z entuzjazmem kroczyły przez życie, wytrwale dążyły do wytyczonych celów i śmiało sięgały po swoje marzenia, czując spełnienie i dumę ze swoich życiowych decyzji. Jestem przekonana, że marzenia są początkiem wielkich czynów i liczę, że nie zabraknie Wam odwagi, aby ich dokonać.

Przemawiali także: mgr Maria Matusiak, wiceprzewodnicząca Szczecińskiej Izby Pielęgniarek i Położnych oraz przedstawiciele społeczności akademickiej: dr n. med. Dorota Ćwiek, pełnomocnik ds. kierunku położnictwo, Damian Durys, przewodniczący Parlamentu Studentów PUM w Szczecinie oraz Antonina Bednara, przedstawicielka studentek. Składano gratulacje i życzenia wytrwałego dążenia do wytyczonych celów zawodowych.

Ceremonia, honorująca zakończenie edukacji zawodowej studentek kierunku położnictwo na poziomie studiów stacjonarnych I stopnia, miała szczególne znaczenie dla absolwentek PUM w Szczecinie, które dostąpiły zaszczytu przyjęcia czepka, czyli symbolu zawodowej położnej. Licencjatka kierunku

położnictwo Marta Wojciechowska, która uzyskała najwyższą średnią ocen ze studiów 4,6, przyjęła z rąk mgr Marii Matusiak czepek i nagrodę ufundowaną przez Szczecińską Izbę Pielęgniarek i Położnych.

Ważną częścią uroczystości było złożenie przyrzeczenia pielęgniarskiego i odśpiewanie hymnu pie-

i pomocy drugiemu człowiekowi.

*dr n. med. Magdalena Sylwia Kamińska
Samodzielna Pracownia Opieki Długoterminowej
i Medycyny Paliatywnej
Zdjęcia Foto Praktyka*

REKRUTACJA NA ROK AKADEMICKI 2021/2022

W trakcie procesu rekrutacji ogłoszono 161 list rankingowych, przeprowadzono 31 naborów na 37 toków studiów zgodnie z zaplanowanym terminarzem rekrutacji oraz 36 dodatkowych naborów, celem wypełnienia limitów miejsc.

Kandydaci na studia na PUM w Szczecinie (zgodnie z zasadami ujętymi w Uchwale Senatu PUM dotyczącej zasad i trybu rekrutacji) mogli aplikować na dowolną liczbę kierunków studiów. Opłata rekrutacyjna na każdy z aplikowanych kierunków wynosiła 85,- zł.

Na pierwszy rok studiów ogółem (w tym na kierunku nieuruchomione) zgłosiło się 10 170 kandydatów, przyjęto 1269 osób. Wśród nich było czworo laureatów i finalistów olimpiad oraz 24 osoby z maturą

międzynarodową i 19 osób z maturą zagraniczną. Przyjęto także 10 cudzoziemców w ramach limitu miejsc dla cudzoziemców studiujących w języku polskim. Rezygnację ze studiów na PUM złożyło 557 osób.

Ze względu na zbyt małą liczbę kandydatów nie uruchomiono studiów na następujących pięciu kierunkach: dietetyka kliniczna II° niestacjonarna, fizjoterapia jednolite magisterskie niestacjonarne, położnictwo II° niestacjonarne, psychologia zdrowia jednolite magisterskie niestacjonarne, zarządzanie w systemie ochrony zdrowia II° niestacjonarne i stacjonarne.

*Dorota Czarnecka
Dział Rekrutacji*

Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Kandydaci	Przyjęci	Kandydaci	Przyjęci
Studia licencjackie oraz jednolite magisterskie			
9130	911	690	107
Studia drugiego stopnia			
204	157	146	94

Kierunek studiów	Liczba kandydatów	Limit miejsc	Liczba kandydatów na 1 miejsce	Liczba przyjętych
Wydział Medycyny i Stomatologii				
Lekarski – studia jednolite stacjonarne	4227	250	17	234
Lekarsko-dentystyczny – studia jednolite stacjonarne	2067	80	26	72
Lekarski – studia jednolite niestacjonarne	302	65	5	40
Lekarsko-dentystyczny – studia jednolite niestacjonarne	172	20	9	18
Lekarski – English Program	189	105	1,8	79
Lekarski – Asklepios Program	33	35	0,94	15
Lekarsko-dentystyczny – English Program	54	30	1,8	19
Wydział Farmacji, Biotechnologii Medycznej i Medycyny Laboratoryjnej				
Analityka medyczna – studia jednolite magisterskie stacjonarne	228	50	5	40
Farmacja – studia jednolite magisterskie stacjonarne	463	90	5	66
Biotechnologia medyczna I stopnia – studia stacjonarne	200	40	5	35
Biotechnologia medyczna II stopnia – studia stacjonarne	32	30	1	24
Wydział Nauk o Zdrowiu				
Dietetyka kliniczna I stopnia – studia stacjonarne	245	65	4	62
Dietetyka kliniczna I stopnia – studia niestacjonarne	60	35	2	11
Dietetyka II stopnia – studia stacjonarne	41	35	1	34
Fizjoterapia - studia jednolite magisterskie stacjonarne	462	100	5	91
Kosmetologia I stopnia – studia stacjonarne	418	65	6	62
Kosmetologia I stopnia – studia niestacjonarne	98	40	2	38
Kosmetologia II stopnia – studia stacjonarne	40	40	1	27
Kosmetologia II stopnia – studia niestacjonarne	50	65	0,76	38
Pielęgniarstwo I stopnia – studia stacjonarne	332	150	2	141
Pielęgniarstwo II stopnia – studia stacjonarne	41	90	0,5	34
Pielęgniarstwo II stopnia – studia niestacjonarne	69	90	0,76	56
Położnictwo I stopnia – studia stacjonarne	194	60	3	53
Położnictwo II stopnia – studia stacjonarne	40	60	0,66	38
Psychologia zdrowia – studia jednolite magisterskie stacjonarne	294	60	5	55

Kandydaci na studia ze szczecińskich liceów (pierwsza siódemka)

Szkoła średnia	Liczba kandydatów	Liczba przyjętych
II LO im. Mieszka I	185	61
IX LO w Zespole Szkół Ogólnokształcących	165	50
V LO w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1	159	55
IV LO im. B. Prusa	115	32
I LO im. M. Skłodowskiej-Curie	96	49
VI LO im. S. Czarneckiego	75	34
XIII LO w Zespole Szkół ogólnokształcących nr 7	65	24

APLIKACJA EDUKACYJNA DLA STUDENTÓW FARMACJI JUŻ DOSTĘPNA!

Zakończyła się realizacja projektu pt. „Opracowanie jednolitego kwestionariusza niezbędnego do stworzenia aplikacji edukacyjnej dla studentów medycyny i farmacji” FMP-0441-20-C o wartości 12 852,90 euro pod kierownictwem prof. Marka Drożdżika, kierownika Katedry i Zakładu Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej.

Na podstawie opracowanych przez każdego z partnerów projektu kompletów pytań i odpowiedzi, które posłużyły do sporządzenia jednolitego kwestionariusza, stworzona została aplikacja edukacyjna. Jej premiera miała miejsce w grudniu 2021 r. W tym samym miesiącu aplikacja była dostępna do pobrania w sklepie z aplikacjami Google Play. Można do tego celu wykorzystać zeskanowany kod QR.

Zachęcamy studentów farmakologii i medycyny oraz pozostałych zainteresowanych do odwiedzenia strony projektu, na której zamieszczane są aktualne informacje oraz linki do sklepów z aplikacjami, gdzie jest możliwość jej pobrania i zainstalowania na sprzęcie mobilnym.

Projekt dofinansowany jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa (Fundusz Małych Projektów w ramach Programu Współpracy Interreg VA Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska w Euroregionie Pomerania).

*Paweł Stasierowski
Dział Funduszy Zewnętrznych*

TANIEC NA ZDROWIE

Analizując informacje na temat nowoczesnych i innowacyjnych rozwiązań w działalności leczniczej, można stwierdzić, że niemałą rolę pełnią działania terapeutyczne, mające na celu holistyczne podejście do pacjenta i jego stanu zdrowia. Marc Lalonde, wyróżniając w 1973 r. cztery obszary wpływające na zdrowie, wskazał styl życia jako czynnik o najwyższym stopniu oddziaływania na nasze samopoczucie i dobrostan zdrowotny. Zatem dobre samopoczucie można uznać za podstawowe działanie w celu utrzymania albo poprawy stanu zdrowia.

Każdy stara się je budować w oparciu o inny rodzaj aktywności. Nie każdy jednak wie, że realizacja czynności sprawiających nam przyjemność wiąże się z wytwarzaniem w naszym organizmie endorfin – hormonów szczęścia. Endorfiny, a właściwie endogenne morfiny, pełnią funkcję neuroprzekaźników, sprawujących jedną z głównych ról w funkcjonowaniu układu nerwowego. Należą one do grupy hormonów peptydowych, których budowa nawiązuje do składu chemicznego morfiny. Wytwarzane są w wielu częściach ciała, m.in. w przysadce

Koncert „Kolędy polskie”

mózgowej i rdzeniu kręgowym. Ich powstawanie odpowiedzialne jest za wywoływanie stanów euforycznych, zmniejszanie odczuwania bólu i drętwienia. W czym zatem tkwi nasze dobre samopoczucie? Wydzielanie endorfin usprawnia przepływ krwi, wzmacnia układ odpornościowy oraz stoi na straży utrzymania zdrowego i sprawnego stanu mózgu. Widoczne jest to głównie w poprawie pamięci, skupienia oraz umiejętności twórczego myślenia. Także procesy fizjologiczne, jak powstawanie wolnych rodników, uznawanych za czynniki przyspieszające starzenie się skóry, oraz powstawanie chorób cywilizacyjnych, ulegają spowolnieniu. Jesteśmy zatem bardziej promienni, mniej zmęczeni, bardziej kreatywnie podchodzimy do codziennych wyzwań.

Znając już zbawienne działanie tej wewnętrznej morfiny, należy poszukiwać jej w czynnościach dnia codziennego. Wyniki badań naukowych wskazują, że samo myślenie o czymś przyjemnym i śmiech mogą być ważnym krokiem w celu uwolnienia hormonu szczęścia. Do tych przyjemności zaliczyć można także spożywanie niektórych pikantnych przypraw (zawierających kapsaicynę, np. papryka chili i pieprz) i czekolady (najlepiej o wysokiej zawartości kakao). Naturalnym jej dostawcą jest promieniowanie słoneczne, a także aktywność seksualna. Uwagę jednak warto zwrócić na czynność, której działanie holistycznie poprawia nasze zdrowie i samopoczucie

– aktywność fizyczną. Długie spacerowanie, bieganie, udział w zajęciach fitness, pływanie, sporty towarzyskie i siłowe stanowią idealny zastrzyk hormonów szczęścia. Zwielokrotnienie skuteczności podejmowanej aktywności fizycznej możliwe jest poprzez jej połączenie z pozytywnymi doznaniem płynącym z towarzyszącą wysiłkowi muzyce, otaczającą przestrzeń, grupie ludzi.

Wszystkie te elementy łączą jedna z dyscyplin ruchowych, jaką jest taniec. Traktować go zatem należy nie tylko jako formę rozrywki, ale również czynnik terapeutyczny.

Ruch kierowany wyobraźnią – taniec, do leczenia wprowadził w 1916 r. Carl Gustav Jung, ale jego rozwój datowany jest na rok 1960 i przypisywany Mary Whitehouse, która uczyniła z niego jedną z metod terapii sztuką. Jej skuteczność wyrażana jest mianem uzyskanej psychicznej i fizycznej integracji człowieka z jego wnętrzem lub otaczającymi go ludźmi i światem. Ułatwia ekspresję własnych emocji, uświadomienie posiadanych zasobów. W efekcie aktywizuje nasz system nerwowy i wpływa na procesy pamięci. Poza sferą psychiczną, istotnie poprawia równowagę poprzez stymulowanie układu mięśniowo-szkieletowego. Wchodzi w skład ćwiczeń ogólnousprawniających, poprawiających wydolność oddechową, sprawność fizyczną oraz redukujących nadmiar tkanki tłuszczowej. Ruch wykonywany w tańcu stymuluje także nasz system odpornościowy. Tym, którym wciąż mało

Koncert „Kolędy polskie”

dobroczynnych efektów tańca, warto zwrócić uwagę na potwierdzenie jego skuteczności w walce z chorobami układu krążenia. Taniec usprawnia pracę serca, poprawia przepływ krwi w naczyniach wieńcowych, ułatwia zwalczanie zaburzeń lipidowych, reguluje ciśnienie krwi. Regularnie trenowane mięśnie stają się lepiej dotlenione, co zwiększa ich siłę i odporność na zmęczenie. Finalnie, usprawnione funkcjonowanie poszczególnych części naszego organizmu powoduje szybsze usuwanie szkodliwych substancji i produktów przemiany materii, co bezpośrednio przekłada się na naszą odnowę biologiczną.

Jak już wcześniej wspomniano, aktywność ruchową najlepiej łączyć z muzyką i przebywaniem w grupie bliskich sobie ludzi. Takie możliwości oferują działające nieprzerwanie od wielu dziesięcioleci na terenie całej Polski zespoły pieśni i tańca, zespoły regionalne, ludowe. Można pomyśleć, że to przeżytek. Dziś lepiej tańczyć tańce towarzyskie, rozrywkowe, popularne w mediach i naszej świadomości. Wszystkich tych cech nie brakuje naszym rodzimym oberkom, mazurkom, walcom, polkom, krakowiakom i innym. Do tego tańce te wypływają z naszej historii i są wpisane w nasz genetyczny kod tożsamości narodowej. Skoczne, a czasem nostalgiczne przyspiewki towarzyszące tańcu, przy dźwiękach skrzypiec, basów, harmonii czy innych instrumentów wchodzących w tradycyjny skład kapeli, są elementem wzbogacającym piękno naszej kultury. W grupie czas upływa na dobrej zabawie pełnej uśmiechu, intensywnym wysiłku fizycznym oraz wyrażaniu własnych emocji i pragnień.

Kierując się tymi przesłankami, z inicjatywy prof. Beaty Karakiewicz, dziekan Wydziału Nauk o Zdro-

wiu PUM, został powołany do życia Zespół Pieśni i Tańca Pomorza Zachodniego Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. Nowo powstała w Katedrze Medycyny Społecznej jednostka stanowi zaplecze warsztatowe dla studentów kierunków terapeutycznych PUM w zakresie kształcenia praktycznego. Opiekę nad jego działalnością powierzono dr n. zdr. Annie Knyszyńskiej, adiunktowi Katedry i Zakładu Diagnostyki Funkcjonalnej i Medycyny Fizykalnej PUM, oraz dr. n. zdr. Arturowi Kotwasowi, adiunktowi Zakładu Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego. Zespół będzie także uzupełnieniem oferty edukacyjnej dla studentów oraz pakietu socjalnego dla pracowników uczelni.

Podejmowane działania uzyskują profesjonalne wsparcie Pałacu Młodzieży – Pomorskiego Centrum Edukacji w Szczecinie; 30 listopada 2021 r. podpisano porozumienie o współpracy, sygnowane przez prof. Bogusława Machalińskiego, rektora PUM w Szczecinie, oraz Piotra Krzystka, prezydenta Szczecina, i Elwirę Rewcio, dyrektor Pałacu Młodzieży.

Zespół zainaugurował działalność 20 grudnia 2021 r. koncertem „Kolędy polskie”. Do współpracy zaproszono Chór PUM pod kierownictwem prof. Ryszarda Handke, a także Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Szczecińskiej „Krag” pod kierownictwem Beaty Umińskiej i dr. Artura Kotwasa, funkcjonujący w ramach Pracowni Tradycji Polskiej w Pałacu Młodzieży - Pomorskim Centrum Edukacji w Szczecinie.

Każdego, dla kogo bliska i ważna jest działalność wpływająca na stan zdrowia oraz działalność terapeutyczna przez sztukę, zapraszamy do współpracy.

Wydzielanie endorfin w dawkach wielokrotnionych gwarantowane. I tak jak w przypadku biegania, regularne uczestnictwo w tej formie aktywności może doprowadzić do uzależnienia. Jednak bez obaw – nie ma ono żadnych negatywnych skutków: zaraża szczerym uśmiechem i emanacją pełnią szczęścia!

*dr n. zdr. Artur Kotwas
Zakład Medycyny Społecznej
i Zdrowia Publicznego
Zdjęcia: Agnieszka Nieradko-
-Heluszko, Foto Everest*

Podpisanie porozumienia o współpracy z Pałacem Młodzieży – Pomorskim Centrum Edukacji w Szczecinie

SERWIS INFORMACYJNY BIBLIOTEKI PUM

NOWE PODRĘCZNIKI ONLINE DOSTĘPNE W BIBLIOTECE PUM

Studenci, doktoranci i pracownicy PUM mają dostęp do ponad 300 podręczników online na platformie IBUK Libra. Z każdym rokiem rośnie zainteresowanie tą formą udostępniania podręczników. W 2021 r. odnotowano 88 127 otwarć książek i blisko 500 tys. przeczytanych stron.

Od 2022 r. PUM rozszerza ofertę o kolejne tytuły:

- Machała W.: **Anestezja chorych w stanie zagrożenia życia**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2019. 194 s. ISBN 978-83-200-5784-3.
- Owczuk R., red.: **Anestezjologia i intensywne terapie**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 707 s. ISBN 978-83-200-6398-1.
- Atkins P., de Julio P.: **Chemia fizyczna**. Wyd. 2 zmienione – 1 dodruk. Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN; 2019. 1070 s. ISBN 978-83-01-21305-3.
- Pawłowski M., red.: **Chemia leków**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2020. 937 s. ISBN 978-83-200-6223-6.
- Zajac M., Jelińska A., Muszalska I.: **Chemia leków z elementami chemii medycznej dla studentów farmacji i farmaceutów**. Poznań: Uniwersytet Medyczny w Poznaniu; 2018. 991 s. ISBN 978-83-7597-340-2.
- Atkins P., Jones L., Laverman L.: **Chemia ogólna**. Wyd. 2. Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN; 2021. 1187 s. ISBN 978-83-01-21427-2.
- Głuszek S., red.: **Chirurgia: podstawy**. Wyd. 2 uaktualnione i rozszerzone. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2019. 506 s. ISBN 978-83-200-5823-9.
- Ciepiela O., red.: **Diagnostyka laboratoryjna w pielęgniarstwie i położnictwie**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 371 s. ISBN 978-83-200-6433-9.
- Płaszewska-Żywko L., Kózka M., red.: **Diagnozy i interwencje w praktyce pielęgniarstwa**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 676 s. ISBN 978-83-200-6381-3.
- Paradowska-Stankiewicz I., Rosińska M., Wojtyniak B., Zieliński A., red.: **Epidemiologia: od teorii do praktyki**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 628 s. ISBN 978-83-200-6541-1.
- Berezińska M., Wiktorowska-Owczarek A., red.: **Farmakologia w zadaniach: farmakologia ogólna i kliniczna**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2020. 226 s. ISBN 978-83-200-6091-1.
- Berezińska M., Wiktorowska-Owczarek A., red.: **Farmakologia w zadaniach: receptura i postacie leków**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2018. 205 s. ISBN 978-83-200-6119-2.
- Krauss H., Gibas-Dorna M., red.: **Fizjologia człowieka: podstawy**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 586 s. ISBN 978-83-200-6330-1.
- Wieczorowska-Tobis K., Neuman-Podczaska A., red.: **Geriatrya: praktyczny przewodnik**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 448 s. ISBN 978-83-200-6527-5.
- Kiss A., red.: **Lek pochodzenia naturalnego**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 497 s. ISBN 978-83-200-6578-7.
- Teresiński G., red.: **Medycyna sądowa. Tom 3**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 1162 s. ISBN 978-83-200-6572-5.
- Springer J., Kleszczyński J., red.: **Niezbędnik lekarza dyżurnego SOR**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 568 s. ISBN 978-83-200-6409-4.
- Bazaliński D., Kózka M., red.: **Odleżyny w praktyce klinicznej: zapobieganie i leczenie**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 298 s. ISBN 978-83-200-6443-8.
- Sosada K., Żurawiński W., red.: **Ostre stany zagrożenia życia w obrażeniach ciała**. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2018. 1253 s. ISBN 978-83-200-5665-5.
- Ostrowska L., Bogdański P., Mamcarz A., red.: **Otyłość i jej powikłania: praktyczne zalecenia dia-**

gnostyczne i terapeutyczne. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 1056 s. ISBN 978-83-200-6584-8.

Pietrzak M., Knoff B., Kryczka T., red.: **Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej.** Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 922 s. ISBN 978-83-200-6386-8.

Nowotny J., red.: **Podstawy kliniczne fizjoterapii w dysfunkcjach narządu ruchu.** Warszawa: MedPage; 2006. 368 s. ISBN 978-83-64737-03-9.

Rubinkowska A., red.: **Postawa ciała w ujęciu holi-
stycznym: praktyczne porady, przykłady ćwiczeń.** Warszawa: Wiedza i Praktyka; 2019. 200 s. ISBN 978-83-269-8759-5.

Jachowicz R., red.: **Receptura apteczna: sporządzenie leków jałowych i niejałowych.** Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 653 s. ISBN 978-83-200-6306-6.

Nowak Z., red.: **Rehabilitacja w chorobach układu sercowo-naczyniowego.** Wyd. 2 zaktualizowane i rozszerzone. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 265 s. ISBN 978-83-200-6429-2.

Krajewska-Kułak E., Rolka H., Jankowiak B., red.: **Standardy anestezyjologicznej opieki pielęgniar-**

skiej. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2014. 571 s. ISBN 978-83-200-4836-0.

Bernatowska E., Grzesiowski P., red.: **Szczepienia ochronne: obowiązkowe i zalecane od A do Z.** Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 188 s. ISBN 978-83-200-6325-7.

Gumieniczek A., red.: **Wprowadzenie do analizy środków leczniczych.** Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 332 s. ISBN 978-83-200-6300-4.

Brytek-Matera A.: **Zaburzenia odżywiania.** Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. 248 s. ISBN 978-83-200-6310-3.

Szostak-Wegierek D., red.: **Żywność osób starszych.** Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2020. 162 s. ISBN 978-83-200-6208-3.

Książki dostępne są ze wszystkich komputerów pracujących w sieci internetowej PUM pod adresem: <https://libra.ibuk.pl> oraz z komputerów domowych po uzyskaniu indywidualnego hasła w Dziale Informacji Naukowej Biblioteki Głównej PUM lub poprzez usługę VPN.

Edyta Rogowska

REPOZYTORIUM POLSKIEJ PLATFORMY MEDYCZNEJ PUM

Polska Platforma Medyczna - portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym (PPM) - prezentuje dorobek polskich naukowców w zakresie medycyny, stomatologii, farmacji, nauk o zdrowiu, medycyny pracy i ochrony zdrowia, ma charakter otwarty i jest jedynym tego typu repozytorium dziedzinowym w Polsce. Platforma powstała w wyniku realizacji projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, Poddziałanie 2.3.1. Cyfrowe udostępnianie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki.

Polska Platforma Medyczna obejmuje repozytoria instytucjonalne partnerów projektu - siedmiu uczelni medycznych: Białegostoku, Gdańska, Katowic, Lublina, Szczecina, Warszawy i Wrocławia, oraz Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, a także

platformę centralną PPM dostępną pod adresem: ppm.edu.pl.

W chwili obecnej zasób repozytorium instytucjonalnego Polskiej Platformy Medycznej (PPM-PUM), dostępny pod adresem: ppm.pum.edu.pl, obejmuje: ponad 2600 publikacji, 200 doktoratów oraz 11 danych badawczych.

Większość plików dostępna jest w dwóch wersjach: oprócz oryginalnego pliku pdf, dostępny jest dodatkowy plik dostosowany do standardu WCAG 2.1, ułatwiający korzystanie osobom z niepełnościami, np. niedowidzącym lub niewidomym.

Rozprawy doktorskie oraz dane badawcze, które są deponowane w repozytorium PUM, otrzymują numer DOI zarejestrowany w serwisie DOI DataCite. Wszystkie zasoby deponowane są na licencjach otwartych Creative Commons (CC).

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie
Polska Platforma Medyczna: portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym

Szukaj... Wszędzie

Szukaj we wszystkich zasobach Polskiej Platformy Medycznej

Jednostki PUM	139	Naukowcy	688	Publikacje	23861	Doktoraty	2058	Dane badawcze	10
Patenty	37	Projekty	186	Aparatura badawcza	5				

Open Access w PUM

Publikacje	5927	Doktoraty	201
Dane badawcze	10		

Nowości w Repozytorium

Publikacje	116	Doktoraty	27
------------	-----	-----------	----

Adres platformy PUM: ppm.pum.edu.pl

Zasady deponowania i udostępniania publikacji i danych badawczych określa Regulamin Repozytorium Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, który został wprowadzony zarządzeniem Rektora PUM nr 85/2020 z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie systemu ewidencji oraz archiwizacji efektów działalności naukowo-badawczej pracowników, doktorantów oraz studentów Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie.

Rozprawy doktorskie deponowane są w repozytorium PPM po uzyskaniu zgody autorów. Niestety, tylko około 15% broniących doktoratów z ostatnich dwóch lat trafiło do repozytorium. W ubiegłym roku dzięki pozyskaniu wysokiej klasy skanera (w ramach umowy testowania sprzętu) udało się nam zeskanować 90 doktoratów naszych pracowników z lat wcześniejszych, które nie były dostępne w wersji cyfrowej. Po uzyskaniu zgód autorów zostały udostępnione w repozytorium na licencji otwartej CC BY-ND.

W repozytorium PPM PUM istnieje również możliwość deponowania danych badawczych. Otwarty

dostęp do efektów badań wymagany jest zarówno przez Unię Europejską, jak i agendy finansujące badania, takie jak np. Narodowe Centrum Nauki, będące członkiem powołanej europejskiej koalicji S (cOAllition S) - grupy 12 narodowych agencji finansujących badania naukowe, której celem jest jak najszybsze wprowadzenie otwartego dostępu do publikacji naukowych w Europie. Swobodny dostęp do efektów badań zwiększa korzyści płynące z inwestowania w te badania, co w dalszej kolejności ma wpływ na rozwój gospodarczy.

Dane badawcze udostępniane na Polskiej Platformie Medycznej są indeksowane w międzynarodowych repozytoriach, m.in. Re3data.org.

Zachęcamy Państwa do korzystania z serwisu i deponowania swoich publikacji, doktoratów i danych badawczych na Polskiej Platformie Medycznej.

Dagmara Budek
koordynator projektu PPM

MITOLOGICZNE KORZENIE CIĘCIA CESARSKIEGO

Cięcie cesarskie już od czasów starożytnych pozostaje w kręgu zainteresowań cywilizacji ludzkiej. Prawdopodobnie było powszechnie wykonywane, ale jako cięcie pośmiertne. O jego powszechności może świadczyć fakt, że w mitach i legendach wielu starożytnych narodów są o nim liczne wzmianki. W mitologiach i opowieściach podkreśla się znaczenie bycia „nadczłowiekiem”, jeśli zostało się urodzonym cięciem cesarskim, a nie w wyniku naturalnego porodu „inter faeces et urinam” (wśród kału i moczu). W części tych opowieści istnieją informacje, że po tym zabiegu urodziło się żywe dziecko. Stąd też w wielu religiach bogowie i herosi rodzili się właśnie w ten sposób. Przykładem może być Brahma, który według jego wyznawców urodził 11 lutego 4433 r. p.n.e. (wg kalendarza juliańskiego) 5 godzin 11 minut po wschodzie Słońca „wyłaniając się z pępka matki”. Także w sposób nienaturalny w 560 r. p.n.e. we wsi Lumbini na terenie dzisiejszego Nepalu urodził się w rodzinie księżęcej Budda. Został on wydobyty z prawego boku matki Mayai. Starożytne chińskie ryciny przedstawiają sytuacje, w których prawdopodobnie wykonywanie tej procedury odbywało się także na żywych kobietach.

Opowieści o nadprzyrodzonych czy też cudownych narodzinach są również powszechne w naszym zachodnim grecko-rzymskim dziedzictwie kulturowym.

Narracja o porodzie przez cesarskie cięcie pojawia się kilkakrotnie w mitologii greckiej. Obejmuje centralne postaci panteonu, w tym niektóre z głównych bóstw: Zeusa, Apolla, Artemidy, Afrodyty, Asklepiosa, Dionizosa i Adonisa.

Być może jednym z najwcześniejszych i najbardziej znanych jest mit grecki o narodzinach Asklepiosa, boga medycyny i uzdrowiciela, syna boga Apollina i nimfy Koronis (według innej wersji - śmiertelnej kobiety). Ciężarna Koronis, za zdradę Apolla z Ischysem (Arkadyjczykiem), kolejnym śmiertelnikiem, została zabita przez Artemidę, siostrę Apolla, strzałą z łuku. Stało się to prawdopodobnie w jej własnym domu w Lacereia w Tesalii, nad brzegiem jeziora Baebia. Dusza Koronis uleciała do Tartaru, a zwłoki położono na stosie namaszczonego pachnidłami i zanim Apollo zrozumiał, co się stało, stos podpalono. Wściekłość Apolla szybko zmieniła się

w przerażenie losem jego nienarodzonego dziecka. Wezwał wówczas na pomoc Hermesa, swego starszego przyrodniego brata, który przy świetle płomieni poprzez nacięcie brzucha Koronis wydobyl z jej łona jeszcze żywe dziecko – Asklepiosa (ryc. 1). Imię jego wywodzi się podobno ze sposobu narodzin, ponieważ w języku starogreckim oznacza „ciąć, otwierać”. W ten sposób Apollo uratował swego syna. Tego rodzaju poród Eskulapa, rzymskiego boga medycyny i uzdrawiania, odpowiednika greckiego Asklepiosa, opisuje także rzymski poeta Owidiusz.

Ryc. 1. Wydobycie Asklepiosa z brzucha jego zmarłej matki Koronis

Równie dramatyczny przebieg miały narodziny Dionizosa. Był on bóstwem trakofrygijskim. Bóg winnej latorośli, wina i płodności został uratowany przez cięcie wykonane na zmarłej matce Semele, kochance Zeusa, śmiertelniczce będącej w szóstym miesiącu ciąży. Według niektórych źródeł Semele była córką Kadmosa, księcia fenickiego i założyciela miasta Teb, w którym urodził się Dionizos. I tym razem rolę lekarza chirurga pełnił Hermes. Udało mu się uratować ten przedwcześnie wydobyty płód, ponieważ dalszy jego rozwój nastąpił w ciele ojca. W tym celu Zeus rozciął swe lewe udo i zaszył tam dziecko tak, aby mogło jeszcze przez trzy dalsze mie-

siące spokojnie się rozwijać (ryc. 2). Byłby to jedyny na świecie przypadek tego rodzaju ciąży ektopowej.

W tej wersji Dionizos był „urodzony dwukrotnie” (przez Semele i Zeusa), stąd jego narodziny kojarzą się z przydomkiem *dimētōr* (z dwóch matek). Prawdopodobnie dlatego też imię Dionizosa zawiera imię „Zeus”, czyli „syn Zeusa”.

Ryc. 2. Zeus wszywa Dionizosa we własne udo po tym, jak wydobyl go z łona zmarłej Semele.

Istnieje jeszcze jeden mit grecki o niezwyklej interwencji położniczej. Bohaterem jest Adonis, znany ze swojej wielkiej urody ulubieniec Afrodyty, syn Myrry (Smyrny) z jej kazirodczego związku z własnym ojcem Theiasem, syryjskim królem. Imię Adonis jest pochodzenia fenickiego lub semickiego i oznacza pan (*adon*). Kiedy Theias odkrył prawdę, postanowił zabić córkę. Uciekając przed ojcem, Myrrha błagała bogów o ratunek. Ci spełnili jej prośbę i zamienili ją w drzewo mirtowe (sącząca się z niego żywica nazywana jest obecnie łzami Mirry). Po dziesięciu miesiącach, gdy Afrodyta odpoczywała pod drzewem mirtowym, pień pękł i wypadło z niego niemowlę - Adonis, którym się zaopiekowała. Apolodoro, mitograf z II w. p.n.e., jako pierwszy narodziny Adonisa nazwał cięciem cesarskim. W XVIII w. narodziny Adonisa zostały namalowane w sposób, który można by zinterpretować jako cesarskie cięcie. Na obrazie widoczne jest drzewo

w kształcie kobiety, z podłużną raną znajdującą się pomiędzy pępkiem a spojeniem łonowym.

Trzy mity na temat porodu przez cesarskie cięcie reprezentują w rzeczywistości trzy różne sytuacje medyczne: cięcie przed-, okołoporodowe i pośmiertne. Mogą one być wiernym odzwierciedleniem istniejących wówczas praktyk lekarskich. Jednakże we wcześniejszej wersji, napisanej przez Hezjoda w VIII w. p.n.e., zarówno Dionizos, jak i Asklepios urodzili się drogą pochwową. Dopiero później, prawdopodobnie u Hyginusa w I w. p.n.e. pojawiła się informacja o cięciu cesarskim. Może to sugerować, że porody takie nie były wykonywane w Grecji w VIII-VII w. p.n.e. Dopiero w późniejszym okresie, być może po powstaniu rzymskiego „Lex Regia”, wprowadzono cesarskie cięcie do greckiej praktyki lekarskiej i stąd trafiło do mitologii.

W greckiej mitologii niezwykle narodziny determinowały przyszły los jednostki, która bądź dokonywała niezwyklej czynów, bądź stawała się półbogiem. Pogląd ten od Greków przejęli Rzymianie. Wybitny wódz, zwycięzca II wojny punickiej Publiusz Korneliusz Scypio o przydomku Afrykański, został podobno urodzony drogą cięcia cesarskiego, kiedy jego matka zmarła podczas porodu. Pliniusz Starszy w „Historii naturalnej” zamieścił krótką informację, która stała się przyczyną późniejszych licznych dyskusji. Odnotował bowiem, jakoby Juliusz Cezar miał się urodzić dzięki interwencji chirurgicznej. Przekaz ten jest już od dawna krytycznie oceniany przez historyków, albowiem jego matka Aurelia żyła jeszcze długie lata po urodzeniu syna. W tamtych czasach cięcia cesarskie przeprowadzano tylko wówczas, kiedy matka zmarła w trakcie porodu. Relację Pliniusza należałoby raczej odnieść do innej osoby – Sextusa Juliusa Caesara, który w 208 r. p.n.e. pełnił funkcję pretora rzymskiego.

O tego rodzaju porodzie istnieje również wzmianka w „Eneidzie” Wergiliusza:

„...w okresie

Niedalekim, Italii ród pod niebo wzniesie

Sylwiusz, z miana albańczyk; Lawinia, królowa,

Po śmierci swej go zrodzi

Na króla i rodzica królów....”

Według zapisków chińskiego historyka Sima Qian, Luzhong, syn cesarza Wuhui, miał sześciu synów, wszystkich urodzonych przez cesarskie cięcie („przez rozcięcie ciała”).

Zarówno teksty buddyjskie, jak i dżinistyczne pod datą 302 r. p.n.e. zawierają doniesienia na temat pochodzenia imienia Bindusara, syna i następcy tronu króla Indii Chandragupty. Donoszą one, że

Chanakya, minister króla, dodawał małe dawki trucizny do jedzenia cesarza, aby wzmocnić jego odporność na możliwe próby zatrucia. Pewnego dnia król, nie wiedząc nic o truciznie, podzielił się jedzeniem ze swoją ciężarną żoną. Według legend buddyjskich królowa miała wówczas siedem dni do porodu. Minister Chanakya przybył w chwili, gdy królowa zjadła już zatruty kawałek pożywienia. Zdając sobie sprawę, że ona na pewno umrze, postanowił uratować nienarodzone dziecko. Odciął głowę królowej, rozciął mieczem jej brzuch i wyjął żywy płód. W ciągu następnego siedmiu dni umieszczał noworodka w brzuchu świeżo zabitej każdego dnia rano kozy. Po siedmiu dniach „urodził się” syn Chandragupty. Został nazwany Bindusara, ponieważ na jego ciele pojawiły się krople (bindu) koziej krwi. Natomiast w tekstach Jainów, królowa miała na imię Durdharai, a Chanakya wszedł do pokoju w chwili, gdy upadła. Aby uratować dziecko, rozciął łono zmarłej królowej. W tym czasie kropla (bindu) trucizny spadła na główkę dziecka, dlatego Chanakya nazwał go Bindusara, co oznacza „siła kropli”.

W 50 r. p.n.e. urodził się legendarny książę Irlandii Furbaide Ferbend. Jego ojcem był król Ulaidu i zwierzchni król Irlandii, a matką Eithne. W irlandzkich sagach matka Furbaide została zamordowana z zazdrości przez swoją siostrę Medb, była żoną króla. Chwilę po śmierci rozcięto jej brzuch i wydobyto dziecko, które otrzymało imię Furbaide. Pochodzi ono prawdopodobnie od staroirlandzkiego słowa urbad (cięcie). Zatem dziecko urodziło się poprzez pośmiertne cięcie cesarskie.

Także jeden z herosów perskiej mitologii Rustam, syn Zala i Rudawe, miał urodzić się dzięki interwencji chirurgicznej. Słynny irański poeta Ferdousi, autor perskiego eposu narodowego „Księga królewska. Shahnameh”, powstałego między rokiem 940 a 1020, w jednym z rozdziałów opisuje, jak Rustam został wyjęty z łona matki po tym, jak została upita, a „Moobed” przeciął jej bok, wyjął dziecko, a następnie naprawił ranę. Z dokumentu tego wynika jasno, że przynajmniej w momencie pisania utworu przez Ferdousiego operacja ta była już znana Irańczykom.

„Neget lex regia mulierem, quae praegnans mortua sit, humari, antequam partus ei excidatur; qui contra fecerit, spem animantis cum gravida videtur” (Królewskie prawo zabrania pochówku kobiety w ciąży przed wydobyciem dziecka z macicy, kto narusza to prawo, niszczy nadzieję dziecka na długie życie wraz z matką). Autorem tego rozporządzenia był

Numa Pompilius, starożytny król rzymski (716–673 p.n.e.), który zamieścił to zalecenie w swoim „Lex Regia” (Prawie królewskim). To prawo Numa Pompiliusa jest w istocie pierwszym prawnym edyktem nakazującym pośmiertne wydobywanie dziecka poprzez nacięcie brzucha kobiety. Kiedy starożytny Rzym stał się Cesarstwem Rzymskim, „Lex Regia” zamieniło się w „Lex Cesarea”. W związku z tym ostatnim terminem laparotomia i hysterotomia w celu porodu dziecka mogły wziąć nazwę cesarskie cięcie.

Cesarskie cięcie nie istnieje jako opcja zakończenia przedłużającego się porodu w najważniejszym traktacie ginekologicznym świata rzymskiego – „Ginekologii” Soranusa z Ephesos (I – II w. n.e.). Również w greckich i bizantyjskich pismach medycznych cesarskie cięcie nie jest wspomniane. Jedyнным możliwym wyjaśnieniem może być to, że we wczesnym średniowieczu cesarskie cięcie po śmierci było prawdopodobnie wykonywane jedynie przez duchownych, a nie przez lekarzy, i dlatego nie pojawia się w książce medycznej Soranusa.

Pierwszym wiarygodnym dowodem na istnienie cesarskiego cięcia wykonywanego na żywych kobietach, które przeżyły operację, pochodzi prawdopodobnie ze starożytnych żydowskich pism: Miszny i Talmudu (II w. p.n.e. – VI w. n.e.). Początkowo Żydzi wykonywali cesarskie cięcie na zwierzętach, a następnie na żywych kobietach i to z zadowalającym stopniem sukcesu. Pośmiertne cesarskie cięcie było również dozwolone: „Jeśli kobieta rodziła i umarła w Szabat, można było wówczas przynieść nóż, brzuch otworzyć i dziecko wydobyć”. Jeśli podczas porodu kobieta umarła, należało wówczas wykonać cięcie cesarskie i nie było wtedy potrzeby zgłaszania legalności takiego działania.

W tamtym okresie panowało również powszechne przekonanie, że dzieci, które przeżyły cięcie cesarskie, były „urodzone pod szczęśliwą gwiazdą”. Przeświadczenie to przetrwało epokę starożytną i powszechne było także w epoce nowożytnej. W ten sposób podobno przyszli na świat m.in.: w starożytności: Publius Cornelius Scipio (Afrykański) i Manius Manilius – konsul i wódz rzymski, zdobywca Kartaginy; w średniowieczu: Andrea Doria – doża Genui; Ulryk Wirtemberski; Grzegorz IV – papież; Edward VI – król angielski, syn Henryka VIII i Joanny Seymour. Przypuszcza się, że Joanna Seymour była pierwszą kobietą, u której wykonano cesarskie cięcie za życia, choć tuż przed jej śmiercią (1537).

prof. dr hab. Witold Malinowski

KRYTYCZNA ANALIZA MUZYKOTERAPII

Krytyczna ocena muzykoterapii jest analizą dziedziny w kontekście zdrowia. Zdrowie ma strukturę psychofizyczną, a życie materialno-filozoficzną. Pojęcie muzyki poszerzane jest z postępowaniem nauki, sztuki i filozofii. Muzyka wyszła poza dźwięki i zawładnęła szmerami i ciszą, z partytur weszła w wyobraźnię. Relacje dźwięków i ciszy są relacją istnienia i niebytu, organizacji i wolności. Ale to nie wszystko. „Można praktykować milczenie [w tym ciszę - przyp. JR] w hałaśliwym mieście. Najbardziej przeszkadzają milczeć myśli” (Roman Bielecki). Między dźwiękiem a ciszą istnieje przerwa (break), która powoduje, że podjęcie dźwięku podnosi jego walor i oddziaływanie. Cisza skrajnie uwydatnia dźwięk i odwrotnie, kiedy zanika dźwięk, cisza staje się „słyszalna”. Ostatnie pożegnanie „kogoś, czegoś” w ciszy to podróż w nieskończoność czasu i form. Do głosu dochodzą myśli. Muzyka może koić, drażnić, ale przede wszystkim wzbogaca, ma swoje miejsce jak wszystko w życiu.

Wiadomo, że cząstki składowe każdego ciała o temperaturze wyższej od zera bezwzględnego (czyli powyżej -273 stopni Celsjusza) wykonują chaotyczne drgania, tym gwałtowniejsze, im wyższa jest temperatura. Wynika z tego, że w naturalnych warunkach na powierzchni Ziemi mamy do czynienia z tyloma źródłami dźwięków, ile jest w otoczeniu cząstek! Efektem jest wszechobecny szum o znikomym natężeniu. Ale nie za małym na ludzkie ucho, które posiada niewiarygodnie wysoką czułość (Borowski K.M.) Na Ziemi nie ma ciszy absolutnej, ale jest względna. Kiedy w piątkowe popołudnie dotrzemy z miasta do wiejskiej posiadłości, usłyszymy ciszę, dźwięczy w uszach, wydaje się głośniejsza od hałasu miast, ale tak nie jest.

Inaczej jest w kosmosie, tam panuje cisza absolutna, ponieważ nie ma materialnych nośników zdolnych do przenoszenia fali dźwięku, jak powietrze, woda czy metal.

Cisza w stosunku do dźwięku ma wymiar zerowy, ale w kulturze stanowi punkt odniesienia, jest przeciwna do hałasu, sprzyja koncentracji, myśleniu, tworzeniu abstrakcji i hipotez, ukazuje względność, kolejność zdarzeń, jak cisza przed burzą i po burzy,

cisza złowroga i cisza błoga. Te jej funkcje odnoszą się również do zdrowia i choroby.

Cisza nie jest bardziej pożądana od dźwięków, jest bardziej powszechna we wszechświecie, ale w naszym życiu dominują dźwięki.

Cisza istnieje w symbiozie z dźwiękami. Cisza nie jest samotna, jest powiązana z obrazem, uczuciami, rytmem. To wszystko znowu są atrybuty zdrowia i choroby. Jeżeli ktoś straci wzrok, może za pomocą sonifikacji przedstawić dane z obrazu dźwiękiem i doświadczyć jego treści i piękna. Kolory, kształty, dynamikę ruchu można przełożyć na atrybuty muzyki, która ściśle odzwierciedla obraz, tyle że za pomocą dźwięków.

Muzyka i cisza są równoprawną częścią naszego życia wraz ze zdrowiem, chorobą, szczęściem, nieszczęściem, bezpieczeństwem, lekiem etc.

Mówiąc o muzykoterapii w życiu ludzi, należy podkreślić, że wszystko ma swoje znaczenie, dlatego wskazania do jej zastosowania, rodzaj terapii, ewaluacja efektów działają na takich samych zasadach jak Evidence Base Medicine (EBM), a może evidence base practice.

Cechą oryginalną muzykoterapii jest to, że w równym stopniu działa na pacjenta, jak i na terapeutę, w ten sposób zacieśniając ich relacje. Czym innym bowiem jest grać koncert na oddziale onkologicznym, a czym innym podawać chorym cytostatyki. To zdanie nie dyskryminuje cytostatyków.

Filozofia starożytna opisuje podziemną krainę śmierci Hadesa, w której panują mrok i cisza. Snują się po niej cienie zmarłych pozbawione uczucia i świadomości. Jeden raz cisza ta została zakłócona. Boski muzyk Orfeusz zstąpił dobrowolnie do podziemi, aby wyprowadzić z nich ukochaną Eurydykę. Dźwięk jego lutni, który zabrzmiał w zaświatach, był czymś tak zaskakującym, że sam Hades zgodził się wypuścić Eurydykę. Nic z tego nie wyszło przez głupią niecierpliwość Orfeusza. Hades i Persefona zgodzili się na powrót Eurydyki pod warunkiem, że będzie ona prowadzona przez Hermesa tuż za Orfeuszem, któremu nie będzie wolno obejrzeć się za siebie, dopóki nie wyjdą z królestwa zmarłych. Orfeusz nie mógł oprzeć się pokusie i tuż przed

bramami Hadesu spojrział na żonę. Złamał obietnicę i tym samym na zawsze utracił swoją ukochaną.

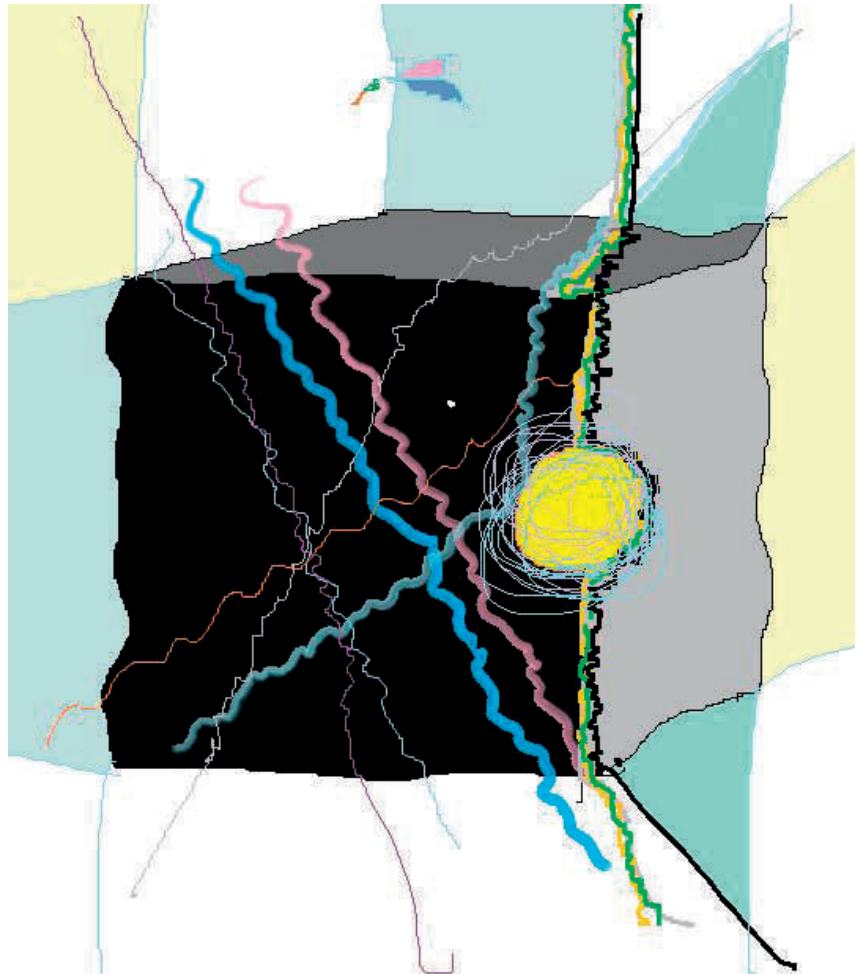
Ten mit o sile muzyki, która wskrzesza zmarłych, ma odpowiednika w polskiej ludowej pieśni o Maćku, który umarł i leży na desce, lecz gdyby mu zagrali, podskoczyłby jeszcze; ale czy by ożył, tego nie wiemy. Chodzi o to, jak wiele nadziei pokładamy z muzyce, w tym w ciszy, która kojarzy nam się ze spokojem, pod gruszą etc.

Cisza jest szansą na komunikację z innymi cywilizacjami, które być może posiadają leki na całe zło, w tym choroby, znają miejsce wiecznej szczęśliwości i wiecznej wiosny elizjum lub rzeki zapomnienia Lete. To krainy wiecznego spokoju i szczęścia, gdzie dusze wyzbyte wszelkich cierpień i pragnień przechadzają się po białych łąkach, ogarnięte muzyką niewidzialnych lir. Tu muzyka jawi się jako część panaceum, a nie całość.

Cisza jest atrybutem snu. We śnie pojawiają się zjawy, fantazje. W domostwie Snu nie ma drzwi, by skrzyknięcia zawiasów nie mąciły ciszy. Pośrodku jaskini stoi łożo, na którym śpi bóg snu Hypnos (rzymski Somnus), a wokół krają zjawy z jego snów. Bogowie unikają tego miejsca, bo chwila pobytu w nim grozi zapadnięciem w niekończący się sen i pogrążeniem w wiecznej ciszy.

Teraz wyobraźmy sobie, że jesteśmy w królestwie Dionizosa. Wino, muzyka, taniec, śpiew, miłość, jest pięknie, ale to męczy. Czy nie lepsza jest cisza? Najlepsze byłoby jedno i drugie razem, ale czy to możliwe.

Na muzykę składają się melodyka, rytmika, harmonika, dynamika, agogika, artykulacja i kolorystyka. To duże rozszerzenie pojęcia muzyki, a jest jeszcze szersze. Pewne elementy muzyki nie kojarzą się z dźwiękiem, a jednak za pomocą sonifikacji są przekładane na kompozycje muzyczne. Rytmika, dynamika i agogika to cechy rapu, który niekończącemu się posługuje się melodyką, co nie przeszkadza w oddziaływaniu na stan emocjonalny, samopoczucie i świadomość melomanów. Artykulacja dotyczy każdego ludzkiego działania w podobnym sensie.

Rytmika ma wiele wspólnego z falą, a te funkcjonują zarówno w organizmie ludzkim, jak i w kosmosie. Dotyczą sfery niematerialnej i materialnej. To jest klucz do zrozumienia jedności człowieka ze wszechświatem. Przykładem jest grawitacja, wielka Ziemia przyciąga małych ludzi w taki sposób, że nie ulatują w kosmos, nawet jeżeli chodzą po niej „do góry nogami”. Energia płynąca ze Słońca umożliwia nam życie na ziemi wśród fauny i flory, kreuje piękno, w tym muzykę, którą słyszymy, idąc w lesie, po plaży, górach czy słuchając kompozycji Wojciecha Kilara „Orawa”.

Nie wiemy, jak działa grawitacja, nie wiemy, czym jest energia, chociaż wiemy, co one powodują. Fala radiowa przemierza kosmos z szybkością światła, dopiero w zetknięciu z materią zaczyna falować.

No cóż, jesteśmy muzyką, wszystko jest muzyką, ale mimo to muzyka nie jest wszystkim, jest częścią wszystkiego. Powinniśmy też pamiętać, że harmonia nie wyklucza dysonansu, ale to już osobna kwestia filozoficzna.

Jacek Rudnicki

WSPOMNIENIA

PROF. DR HAB. N. MED.

IRENA KARŁOWSKA

1929-2021

23 lipca 2021 r. odeszła od nas Pani Profesor Irena Karłowska.

Pani Profesor Karłowska (de domo Petrynowska) urodziła się w 1929 r. w Warszawie. Tam, kontynuując swoją edukację, podjęła studia stomatologiczne. Po ich ukończeniu w 1953 r. nakazem pracy zmuszona została do przeprowadzki do Szczecina. Tutaj założyła rodzinę i zapuściła korzenie na ponad pół wieku (65 lat). W 1958 r. podjęła pracę w Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie i na tej uczelni przeżyła kolejne etapy w rozwoju naukowo-dydaktycznym. W 1963 r. obroniła pracę doktorską, w 1974 r. uzyskała specjalizację w dziedzinie stomatologii ogólnej i ortodoncji, a w 1975 r. otrzymała stopień doktora habilitowanego. Swoją pracę naukową kontynuowała, kierując Katedrą i Zakładem Propedeutyki i Fizjodiagnostyki Stomatologicznej PUM (1983-1994). W 1991 r. uzyskała tytuł profesora i w 1994 r. objęła kierownictwo Katedry Ortodoncji (1994-2000).

Pani Profesor Irena Karłowska była promotorem 10 doktoratów, autorem ponad 80 prac nauko-

wych, konstruktorem aparatów noszących Jej nazwisko; pod Jej skrzydłami wyrosło wielu polskich ortodontów. Była przewodniczącą Sekcji Ortopedii Szczękowej (Ortodoncji) PTS i przez wiele lat przewodniczyła spotkaniom Koła Ortodontycznego PTS, podczas których ortodonty z tzw. terenu mogli podzielić się swoimi problemami i je przedyskutować. Uwieńczeniem pracy naukowo-dydaktycznej Pani Profesor jest podręcznik „Zarys współczesnej ortodoncji”.

W uznaniu swych zasług dla środowiska Irena Karłowska wyróżniona została Złotym

Krzyżem Zasługi, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Odznaką Gryfa Pomorskiego. Jako wybitny ortodonta została uhonorowana przez Uniwersytet Jagielloński wyróżnieniem „Gloria Orthodontiae”

Spoczęła w gronie ludzi zasłużonych na Cmentarzu Powązkowskim. Cześć Jej pamięci!

Hanna Bielawska-Victorini

DR N. PRZYR.

BARBARA MILLO

1945-2021

Z żalem i wielkim smutkiem społeczność Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego przyjęła informację, iż w październiku br. zmarła nagle

w Szczecinie Pani dr n. przyr. Barbara Millo, absolwentka Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, emerytowany biochemik

kliniczny i diagnosta laboratoryjny Katedry Diagnostyki Laboratoryjnej i Medycyny Molekularnej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, od 2007 r. starszy specjalista w Zakładzie Analityki Medycznej tej Katedry.

W roku 1968 trafiła do laboratorium kliniki internistycznej Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie, w którym prowadzono badania nad przewlekłymi zatruciami dwusiarczkiem węgla (CS_2) w modelu doświadczalnym na zwierzętach i w aspekcie epidemiologiczno-klinicznym, dotyczące hepatotoksyczności dwusiarczku węgla oraz biochemicznych i histochemicznych zmian w narządach mięsnych u ludzi i zwierząt laboratoryjnych. Badania medyczno-laboratoryjne prowadzone były wówczas u pracowników Zakładu Włókien Sztucznych „Wiskord”. Zadaniem Pani Doktor było opracowanie identyfikacji i oznaczania jakościowego i ilościowego kwaśnych mukopolisacharydów wątroby zwierząt doświadczalnych.

Następny cykl badań laboratorium dotyczył zagrożenia funkcji układu sercowo-naczyniowego u zwierząt i ludzi narażonych na zawodowy kontakt z CS_2 i wiązał się z koniecznością aplikowania do badań laboratoryjnych nowych technik i metod. Nowością na skalę kraju były prowadzone przez mgr Barbarę Millo badania kwaśnych glikozaminoglikanów izolowanych z aorty, a rozdzielanych elektroforetycznie na nośniku z wyboru – octanie celulozy. Owocem tych pionierskich badań była Jej rozprawa doktorska obroniona w 1979 r.

Doktor Barbara Millo rozwijała metody rozdziału i analizy białek krwi, płynu mózgowo-rdzeniowego i homogenatów tkankowych, zwłaszcza immunoglobulin. W ramach prowadzonych badań z zakresu epidemiologii i prewencji zawału mięśnia sercowego i hiperlipoproteinemii zajmowała się nade wszystko białkami ostrej fazy w diagnostyce i różnicowaniu procesów zapalnych i jako wyznacznikami chorób układu krążenia oraz różnicowaniem gammadatii poliklonalnych i monoklonalnych.

Pracownia białek, kierowana przez dr Millo, oferowała nowatorskie rozdziały białek na poliakrylamidzie. Wprowadziła ilościowe oznaczenia immunoglobulin różnymi metodami. Wysoko specjalistyczne badania tej pracowni - metoda immunofiksacji - pozwalały na diagnozowanie i różnicowanie gammadatii poli- i monoklonalnych.

Doktor Barbara Millo prowadziła też kursy i praktyczne zajęcia dotyczące białek ustroju człowieka i diagnostyki płynów ustrojowych.

Współpracowała z różnymi jednostkami uczelni, uczestniczyła w realizacji projektów naukowych różnych autorów, podejmowała własne projekty, uzyskując na ich realizację fundusze uczelniane. Były to zwykle pomysły nowatorskie prowadzące do wzbogacenia możliwości diagnostycznych chorób rzadkich czy trudnych do precyzyjnego zdiagnozowania.

Pani Doktor, należąc do Polskiego Towarzystwa Biochemicznego, Polskiego Towarzystwa Diagnostyki Laboratoryjnej oraz Polskiego Towarzystwa Badań nad Miażdżycą, współorganizowała lub przygotowywała wiele konferencji i zjazdów.

Jako członek Polskiego Towarzystwa Biochemicznego, we władzach Szczecińskiego Oddziału pełniła funkcje sekretarza przez kilka kadencji i była członkiem Zarządu Oddziału.

Jako człowiek ogromnie otwarta, rzeczowa, komunikatywna, przyjazna, gotowa zawsze do współpracy, była cenną osobą w pracy zespołowej, empatyczna i bezkonfliktowa.

Znałam Nieobecną od 53 lat, a przez 36 pracowałyśmy w jednym zakładzie; brakuje mi Jej bardzo i jest to strata nie do naprawienia. Wszystkim, którym Jej zabrakło, składam głębokie wyrazy współczucia i żalu.

Pani Doktor Barbara Millo spoczęła na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie, w dniu 29 października br. Cześć Jej pamięci!

*dr n. przyr. Teresa Wesołowska
emerytowany pracownik
Katedry Diagnostyki Laboratoryjnej
i Medycyny Molekularnej*

DANUTA KALKOF

1955-2021

Ze smutkiem przyjąłam bolesną wiadomość o odejściu w dniu 14 października br. Pani Danuty Kalkof, sekretarki Katedry Diagnostyki Laboratoryjnej i Medycyny Molekularnej PUM od dziesięcioleci.

Czterdzieści cztery lata to bardzo wiele; w wymiarze Ziemi – nic, ale dla człowieka – to przynajmniej życie dwóch generacji! Tak długo znałam Nieobecną Danusię!

Dziś Ją wspominamy, rozstajemy się, ale nie żegnamy się! Ona zostaje z nami, w naszej wdzięcznej pamięci.

Jawi się nam w obrazach zdarzeń, jakie razem przeżyliśmy, w scenach codzienności w pracy, w migawkach przyjaznych spotkań i trudnych sytuacji.

Piękna kobieta, z ogromem wdzięku, zawsze z uśmiechem przyjaźni, zainteresowaniem kwestią, z którą przychodziliśmy, chęcią pomocy.

Nie słyszałam od Niej nigdy odpowiedzi: – Nie! Zawsze miała w pogotowiu zwrot: – Dlaczego nie, powinno się udać to załatwić!

Zawsze w sekretariacie Zakładu, ewoluującego w swoim rozwoju; kolejni szefowie, szanowani, mieli w niej wsparcie organizacyjne, pracownicy i licznie przyjmowani interesanci zawsze napotykali w jej królestwie gotowość wysłuchania i pozytywnego załatwienia spraw.

Będę pamiętać Danusię z książkami; czytała namiętnie, niejednokrotnie do czwartej rano, ale nie przeszkadzało Jej to w punktualnym dotarciu do pracy.

Nie pedantyczna, ale zorganizowana wybor- nie, znała dziesiątki ludzi na uczelni i w szpitalu

klinicznym, umiała ze wszystkimi rozmawiać wdzięcznie, rzeczowo, a nade wszystko skutecznie.

Wyborny pracownik, doskonale zorientowana w kwestiach kto, gdzie, kiedy i dlaczego; potrafiła znaleźć sposoby ratowania trudnych sytuacji. Była nieocenionym aktywnym współorganizatorem wielu wydarzeń naukowych przygotowanych przez zespół Katedry; sekretariat nie raz był sztabem głównym organizatorów.

Ogromnie ciepła rodzinnie: ojciec i bracia z krewnymi, a później syn i jego rodzina byli dla Niej najważniejsi na

świecie. W przyjaźniach i koleżeństwie wierna i stała.

Nieprawdopodobnie wrażliwa na czyjaś słabość i niedostatek; pomagała fundacjom ratującym życie i zdrowie ludzi chorych i zwierząt.

Odeszła! „Ale śmierć - jak napisał Albert Einstein - nie jest kresem naszego istnienia: żyjemy jako my nadal w naszych dzieciach i kolejnych pokoleniach”.

Dana żyje w nas, w naszej wdzięcznej pamięci. Wszystkim opuszczonym przez Nią składam serdeczne wyrazy głębokiego współczucia i zapewniam, że pamięć o Nieobecnej zostaje we mnie aż do mego odejścia.

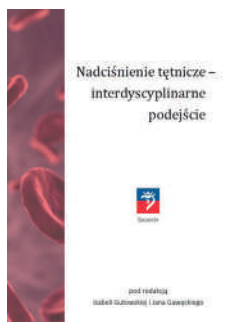
*dr n. przyr. Teresa Wesółowska
emerytowany pracownik
Katedry Diagnostyki Laboratoryjnej
i Medycyny Molekularnej*

OFERTA WYDAWNICTWA PUM

NADCIŚNIENIE TĘTNICZE – INTERDYSCYPLINARNE PODEJŚCIE

Pod redakcją Izabeli Gutowskiej i Jana Gawęckiego

Szczecin, Wydawnictwo PUM, 2021

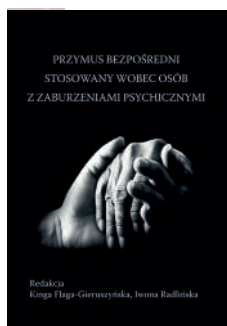
W monografii przedstawiono zagadnienia dotyczące nadciśnienia tętniczego, należącego do chorób cywilizacyjnych. W pierwszych czterech rozdziałach zaprezentowano podstawowe informacje na temat epidemiologii, podstaw biochemicznych, diagnozowania i leczenia nadciśnienia tętniczego. Następnie omówiono zasady terapii dietą, możliwości ograniczania spożycia soli oraz

związki nadciśnienia z mikrobiotą przewodu pokarmowego, stylem życia i stanem psychicznym człowieka. Ostatnie rozdziały traktują o wspomaganiu leczenia tej choroby produktami zielarskimi, suplementami zawierającymi roślinne substancje bioaktywne, psychoterapią, odpowiednio dobranym wysiłkiem fizycznym oraz terapeutycznym kontaktem ze zwierzętami.

PRZYMUS BEZPOŚREDNI STOSOWANY WOBEC OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Pod redakcją Kingi Flagi-Gieruszyńskiej i Iwony Radlińskiej

Szczecin, Wydawnictwo PUM, 2021

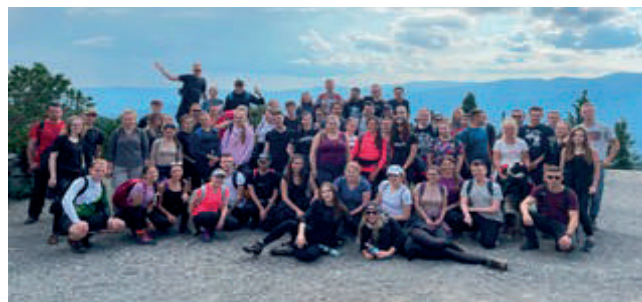

Monografia porusza aktualne problemy wiążące się z pojęciem, zakresem i szczególnymi formami stosowania przymusu bezpośredniego. Ponadto obejmuje całość problemów związanych z koniecznością zastosowania tego sposobu postępowania w podmiotach leczniczych. Zawiera wykładnię prawną, wskazania

na niebezpieczeństwa oraz przykłady. Publikacja wypełnia lukę w literaturze specjalistycznej i jest ważnym głosem w dyskusji nad stosowaniem przymusu bezpośredniego. Stanowi opracowanie dla teoretyków i praktyków, którzy będą musieli odnaleźć się w sytuacji objętej analizowanym zagadnieniem.

WYJAZD W KARKONOSZE

W dniach 10-12 września 2021r. odbyła się wycieczka w Karkonosze, której organizatorem był Parlament Studentów Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie oraz Parlament Studentów Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego. Wyruszyliśmy w drogę w piątek rano. Szczecin i Szklarską Porębę dzieli ponad 400 km, więc dojechaliśmy do celu dopiero wieczorem. Zatrzymaliśmy się w Domu Wczasowym „Jaś”, gdzie czekały na nas pyszne kiełbaski z ogniska. Następnego dnia z samego rana wyruszyliśmy w góry. Pogoda pozytywnie nas zaskoczyła, więc mogliśmy udać się na długą górską wyprawę. W pierwszej kolejności zdobyliśmy Wielki Kamień, a najwytrwalsi udali się także na Wodospad Kamieńczyka oraz zdobyli jeszcze jeden szczyt – Szrenicę. Nasze wędrówki zakończyły się późnym wieczorem. Niedziele poświęciliśmy na pakowanie się, gdyż był to

nasz ostatni dzień w Karkonoszach. Wyruszyliśmy w drogę powrotną do Szczecina. Wycieczka była naprawdę bardzo udana. Udało się nam ze sobą jeszcze bardziej zintegrować oraz nawiązać nowe znajomości. Przeszliśmy w górach bardzo dużo kilometrów; wszyscy wrócili do domów bardzo zmęczeni, ale zadowoleni z wyjazdu.

Natalia Piwko, III rok, farmacja

AKCJE KRWIODAWSTWA

Dnia 23 listopada 2021 w godz. 9-13, po raz kolejny, miała miejsce Akcja Krwiodawstwa. Tym razem Studenckie Towarzystwo Diagnostów Laboratoryjnych Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie we współpracy z Parlamentem Studentów PUM oraz z Parlamentem Samorządu Studenckiego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego stali się koordynatorami tej akcji. W przedsięwzięciu tym wzięli udział nie tylko studenci, ale również zainteresowani przechodzący. Łącznie do rekrutacji przystąpiło 36 osób, ostatecznie krew pobrano u 32 spośród nich. Tym samym uzyskaliśmy wynik 14 400 ml oddanej krwi.

W 2021 r. przeprowadzono łącznie siedem Akcji Krwiodawstwa. Wzięło w nich udział 135 dawców, oddano 60 750 ml krwi.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom i zapraszamy na kolejne edycje.

Joanna Jarczyńska, IV rok, analityka medyczna

Czerwona jak Mikołaj
ODDAJ KREW!

Uratuj nadchodzącą zimę, i wraz z nami podaruj życia prezent

Zwolnienia też wystawiamy

Biblioteka Główna PUM
Al. Powstańców Wielkopolskich 20

f @STDL.PUM

23.11.2021
9:00-13:00

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM DYDAKTYKI NR 3

